

PARLAMENT DE CATALUNYA

**Presidència
de l'honorable Sr. Jaume Serra i Húnter**

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 24 d'octubre del 1933

SUMARI

A les cinc i dinou minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Jaume Serra i Húnter.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Vidal i Guardiola al senyor Conseller de Finances interessant unes dades sobre la situació financera de la Generalitat.

Prec del senyor Dalmau al senyor Conseller de Governació sobre els rètols indicatius de les poblacions i per la supressió de fites divisòries de «províncies» catalanes.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

El senyor Dalmau dona les gràcies.

Prec del senyor Lluhi al senyor Conseller de Governació referent al festival de diumenge de les Joventuts d'Esquerra Estat Català.

Resposta del senyor Conseller de Governació.

Rectificacions dels senyors Lluhi i Conseller de Governació.

Per allusions, parla el senyor Tarradellas.

El senyor Duran i Ventosa formula una pregunta, sobre el mateix assumpte, al senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.

Resposta del senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.

Rectificacions dels senyors Duran i Ventosa i Conseller de Sanitat i Assistència Social.

Continuació del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

Intervenció del senyor Conseller de Justícia i Dret, en la discussió de totalitat.

Manifestacions dels senyors Simó i Bofarull i Tries de Bes.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Se suspèn el debat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial referent a la segona part de la Llei Municipal de Catalunya.

La Comissió accepta el nou article que, en forma de vot particular, els senyors Espanya i Tauler proposen intercalar entre els articles 4.º i 5.º del dictamen.

Així mateix la Comissió accepta un vot particular presentat pels senyors Espanya i Tauler a l'article 5.º del dictamen.

Una esmena presentada a l'article 5.º, pels senyors Canturri, Guinart, Casademunt, Bancells i Andreu, no és acceptada per la Comissió.

El senyor Casademunt defensa l'esmena i li respon, per la Comissió, el senyor Arnau.

En la seva rectificació el senyor Casademunt manifesta que els signants de l'esmena la donen per retirada.

S'aprova l'article 5.º, d'acord amb les modificacions proposades.

Article 6.º Resta aprovat.

Es dona lectura a una esmena, en forma d'article 6.º bis, signada pels senyors Colldeforns, Cerezo, Sellés, Rovira i Virgili i Armendares.

La Comissió accepta l'esmena, la qual resta incorporada al dictamen.

S'aproven, a continuació, els articles 7.º, 8.º, 9.º, 10, 11, 12 i 13.

La Comissió accepta un vot particular, presentat pels senyors Ruiz i Ponseti i Serra i Moret, als articles 14 i 16 del dictamen.

S'aprova l'article 14 amb l'esmena proposada.

A continuació, són aprovats els articles 15 i 16, aquest darrer d'acord amb la modificació esmentada anteriorment.

Article 17. Es dona lectura a un vot particular presentat pels senyors Espanya i Tauler.

Davant les manifestacions dels senyors Vallès i Pujals i Ruiz i Ponseti, els signants del vot particular el retiren.

Es aprova l'article.

Article 18. Es dona lectura a un vot particular signat pels senyors Vallès i Pujals i Duran i Ventosa, que la Comissió no accepta.

El senyor Duran i Ventosa defensa el vot particular.

Per la Comissió, li respon el senyor Arnau.

Rectificació del senyor Duran i Ventosa.

Intervencions dels senyors Ruiz i Ponseti i Conseller de Governació.

El senyor Arnau manifesta que la majoria de la Comissió no té cap inconvenient en què aquest article torni a la Comissió.

Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a les vuit i vuit minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i dinou minuts de la tarda, sota la presidència del Vice-president primer de la Cambra, honorable senyor Jaume Serra i Hünter.

Al banc roig hi ha els honorables senyors Consellers de Justícia i Dret i de Governació.

Es llegeix i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Interessant unes dades sobre la situació financera de la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: Crec que s'acosta el moment en què, per mandat de la Llei, haurà de discutir-se el Pressupost de la Generalitat per a 1934 i que no estem en coneixement suficients de les dades per a preparar i estudiar aquest Pressupost. Jo

desitjaria, en absència del senyor Conseller Primer i Conseller de Finances, demanar que es tingués la bondat de disposar, per a una data propera i d'acord amb la Mesa, uns dies a l'objecte que puguem discutir la situació financera de la Generalitat, base, és a dir, una de les bases del futur Pressupost. Un altre punt és el traspàs de serveis, la seva valorització. Sobre aquest assumpte tinc entès que ja hi ha anunciada una interpellació en la que, naturalment, haurem de prendre part nosaltres. A part de tot el que es refereix al traspàs de serveis, hi ha la situació general del Pressupost de Catalunya, i cal que nosaltres tinguem les dades per tal d'estar degudament preparats per la discussió dels Projectes que suposo que el Govern deu ja tenir enllestits, perquè si en alguna circumstància no és acceptable una pròrroga de les coses passades és, precisament, en el cas en què es troben les finances de Catalunya.

Em permetré, doncs, senyors President, llegir quines són les dades que desitjo i al Govern, el senyor Conseller de Finances especialment, prego que ordenin que siguin preparades en un termini no massa llarg, cosa que considero molt possible, i que se'ns portin aquí a la Cambra:

Recaptació comparada dels nou primers mesos dels 1932 i 1933, distingint entre els ingressos antics els reformats i els nous.

Estudi especial de les consignacions i recaptació de l'impost de cèdules personals en cada una de les antigues províncies catalanes.

Comparació entre les despeses compromeses i els pagaments realitzats en els nou primers mesos dels 1932 i 1933, amb el prec que s'agrupin les xifres per capítols i articles, però fent una separació rigorosa de les despeses que tenen un antecedent en els Pressupostos anteriors al 1931 i les que no el tenen.

Situació de Tresoreria de la Generalitat de Catalunya en l'actualitat, comparada amb la del 31 de desembre del 1930, 1931 i 1932.

Liquidació definitiva dels Pressupostos dels 1931 i 1932.

Nota de les despeses que es trobaven pendents de pagament en cada un dels capítols i articles del Pressupost a 30 de setembre del 1933 i 31 de desembre dels 1930, 1931 i 1932.

Normes establertes per a mantenir l'adequada separació entre el Pressupost ordinari i els extraordinaris.

Xifra total del deute a curt termini i estimació de la xifra que assolirà en liquidar-se el Pressupost del 1933.

Això és el que em permeto demanar que es posi a disposició de la Cambra en relació amb la marxa del Pressupost corrent.

Ara, en relació del traspàs de serveis, sense perjudici de les preguntes que es facin amb motiu de la interpellació anunciada ja i que afectarà al conjunt de les finances de Catalunya, perquè hi ha coses que no es poden separar, he de demanar també que es portin les dades següents :

Quantitats ingressades en relació amb els serveis traspasats, especialment en relació amb aquells que no esperen ja cap altre acord de la Comissió mixta i dels Governus.

Recaptació obtinguda amb relació amb la partida 70 del Pressupost vigent.

Despeses a què ha donat lloc la preparació del traspàs de serveis i acords i càlculs que han donat lloc a les dites despeses.

Perspectives de la valoració del serveis traspasats i expansió que permetrà l'augment de consignacions.

Procediments preparats per anivellar el pressupost, si no es resol de pressa el traspàs de serveis.

I, finalment, jo desitjaria demanar a la Presidència i al Govern que, prenent-se els dies necessaris per a portar-nos aquestes dades, no assenyalin, però massa tard aquesta interpellació, tenint en compte que no convindria que tingués lloc més enllà de la data en la que, segons la Llei vigent, el Govern ja està obligat a venir amb un Projecte de Pressupost a aquesta Cambra.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència trametrà aquest prec al senyor Conseller de Finances i procurarà que vinguin ràpidament les dades interessades i que, també amb la mateixa rapidesa, pugui tenir lloc aquesta interpellació.

Els rètols indicatius de les poblacions. Per la supressió de les fites divisòries de «províncies» catalanes

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Dalmau.

El Sr. DALMAU: Senyors Diputats Per reiterades disposicions de la Superioritat, els Municipis vénen obligats a col·locar a l'entrada de les carreteres i dels camins veïnals uns suports amb el nom indicador de les respectives poblacions.

Aquesta disposició es va complimentar normalment a Catalunya, però actualment, per la incúria de les autoritats locals algunes vegades, per la incultura altres, i altres per l'acció devastadora del temps, són moltes avui les poblacions on aquests senyals, aquests rètols que hi han d'haver sempre a l'entrada de les poblacions, no corresponen a la finalitat que motivà aquelles disposicions per haver desaparegut o per trobar-se quasi il·legibles.

Pregaria, doncs, al senyor Conseller de Governació que volgués reiterar als Ajuntaments l'obligació en que es troben de reparar o de renovar aquestes rètols, perquè, a més d'ésser una cosa utilíssima per al turisme, són una mostra de civilitat i un exponent de cultura.

A més, però, del caràcter material de renovació d'aquests suports que fixen el nom de les poblacions, hem de tenir en compte una altra qüestió, tal volta actualment de més importància. Els noms de les poblacions de Catalunya venien fins ara actualment regits per l'Institut Geogràfic i Estadístic de Madrid, i, naturalment, tots tenen els noms en castellà. Ara, fixada ja la nomenclatura dels pobles a Catalunya, hem de desvirtuar aquesta actuació i hem de demanar des de la Conselleria de Governació que els noms es posin amb les normes ortogràfiques fixades per l'Institut d'Estudis Catalans. Hi ha hagut deformacions etimològiques, hi ha hagut altres canvis morfològics que és necessari ja rectificar. És convenient i indispensable fer que la gent conegui la grafia que correspon a la seva població, i que les criatures i tothom sàpiguen el nom de la població respectiva, com es pronuncia i com s'escriu. D'aquesta manera, entrant virtualment pels ulls, en tindran coneixement més ferm i aniran estabilitzant i catalanitzant de mica en mica tot el que falta fer dintre de Catalunya, començant, encara que sigui una cosa de relatiu poc volum, per fer que les grafies dels nostres pobles catalans correspongui, com han de correspondre, a la moderna ortografia actualment vigent dintre de Catalunya. Aquestes poblacions que han de rectificar el nom, probablement s'acosten a un 50 per 100; de manera que ha d'ésser un treball que s'ha d'agafar amb voluntat i amb fe perquè vagin depurant-se les diferents toponímies i es posin els noms com correspon avui dia als pobles respectius de Catalunya. Jo crec que això és necessari, sobretot per demostrar l'esperit de catalanitat de les autoritats locals, i siguin també com un guiatge per tal que després no es pugui censurar el que hi ha particulars que, mancant pràcticament a l'Estat i a l'ideari de la seva «catalanitat» no rendeixin el tribut d'admiraació a la llengua catalana adaptant-les a totes les manifestacions, tant internes com externes, de la seva vida.

Ens trobem en una altra qüestió referent al ma-

teix assumpte, i és que moltes poblacions de Catalunya estan travessades per la carretera de la qual es cuida el Circuit de Ferms Especials, i en aquestes poblacions no són pas les autoritats locals les que vénen obligades a posar el rètol amb el nom indicador de la població respectiva, car és la mateixa representació a Catalunya d'aquesta entitat de Ferms Especials la que se'n cuida. Això en aquestes poblacions que no depenen en aquest sentit directament de nosaltres i que potser no s'escauen sota de l'autoritat directa del Conseller de Governació, tal vegada una súplica als que avui dia representen el Circuit dintre de Catalunya sigui suficient, indicant-los la conveniència que hi ha de catalanitzar els rètols de les poblacions, fent-los present que en els noms de les poblacions no hi cap la traducció ni hi cap el bilingüisme, i que han d'ésser els noms peculiars dels pobles mateixos els que han de regir; que a Catalunya no hi ha hagut mai ni hi serà mai cap poble que es digui «Girona» o que es digui «Lérida». Que tots els noms han d'ésser catalanitzats i d'una manera exclusiva sota la toponímia de la llengua catalana.

Una altra petició, també referent a la mateixa qüestió i també referent al Circuit de Ferms Especials. En l'antiga divisòria de les províncies de Barcelona i Girona, a la carretera, hi ha una pedra grossa, quasi un monolit, que preté actualment senyalar els límits corresponents a la província de Girona i a la província de Barcelona. Abans això era lògic dintre del centralisme i dintre de la monarquia; avui dia, ja no. El manteniment d'aquella pedra sembla encara voler recordar la divisió arbitrària de la nostra Catalunya, i des del moment que actualment ja es un fet, no solament la unitat administrativa, sinó, sobretot, la unitat nacional, crec prudent també que es demani al Circuit de Ferms Especials la desaparició d'aquella pedra, que ja ha acabat la seva odiosa missió d'assenyalar l'esquarterament de la nostra pàtria.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Pot tenir la seguretat la V. S. que en aquesta obra de catalanització, que ha d'abastar tots els aspectes de Catalunya, trobarà el Conseller de Governació i el Govern de la Generalitat a la disposició, per portar-ho endavant. En el que respecta als rètols de poblacions, en la part que correspon directament al Conseller de Governació i a l'obligació que tenen els Ajuntaments de posar-hi la tasca respectiva pertinent, es farà el possible perquè sigui un fet, però en la part que no pertany al departament de Governació, com és lògic i natural, haurem de fer aquella pressió moral necessària, pel Govern de la Generalitat, perquè, també, sigui una realitat. Ara, pel que respecta a aquesta pedra, aquest monolit, que separa les ex-províncies dintre de Catalunya, això serà un fet tan prompte sigui una realitat la nova divisió de Catalunya, divisió que el Parlament, en el seu dia realitzarà, i amb aquesta nova estructuració de fet desapareixeran aquests límits de què parlava la V. S. En el que respecta als Ferms Especials, també es faran les indicacions necessàries, així

pel Conseller d'Obres Públiques, com pel Conseller de Governació, si és que pot tenir una certa atribució per ocupar-se d'aquest assumpte. Per tant, crec que queda contestat tot allò que ha demanat el senyor Dalmau.

El Sr. DALMAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Dalmau.

El Sr. DALMAU: Per agrair les paraules i la bona disposició que ha manifestat el senyor Conseller de Governació.

El festival de diumenge de les Joventuts d'Esquerra Estat Català

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: Senyors Diputats: He demanat la paraula per fer un prec al senyor Conseller de Governació. Es tracta de demanar-li quin és el criteri del Govern de Catalunya, i el del senyor Conseller de Governació, en particular, respecte a la desfilada pels carrers de la ciutat de Barcelona, com la d'abans d'ahir, d'organitzacions polítiques organitzades militarment i exhibint uniformes. Segons sigui la contestació, naturalment, rectificaré o exposaré el punt de vista d'aquesta Minoria, o, si ho mereix, demanaré aleshores una interpellació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: El criteri del Conseller de Governació és que no es pot permetre, naturalment, cap organització militar i no ha d'existir cap organització militar ni altra organització que, respecte a l'ordre públic, no sigui la força pública. Ara, en desfilades, siguin de la categoria que siguin, que tinguin o portin més o menys un uniforme — que com diu la V. S., però que no és tal uniforme, sinó un distintiu peculiar —, mentre aquestes organitzacions no siguin organitzades — com diu la V. S. — militarment; mentre vulguin representar un aspecte esportiu o un aspecte excursionista, encara que elles tinguin un caràcter de més o menys afiliades a un partit polític determinat, de la mateixa manera que n'existeixen varies ja en el nostre poble; mentre el seu comportament sigui el degut entre un poble liberal i de ciutadania com el nostre, jo crec que, si no hi ha cap desviació en aquestes organitzacions, si no hi ha cap desviació en aquestes desfilades, no hi ha per què intervenir el Conseller de Governació. Ara bé: si aquestes desfilades, siguin del caràcter que siguin, porten, per petit que sigui, un aldarull al carrer, una manifestació que pugui mortificar un altre ciutadà que passi pel carrer, que pugui ferir els seus sentiments, aleshores jo crec que és una nota de bon govern no permetre aquestes manifestacions. Mentre això no es produeixi, mentre es produeixin en civilitat, cap organització esportiva, de caràcter excursionista, del caràcter que sigui, encara que pugui pertànyer a una organització determinada, jo crec que el Conseller de Governació no té per què intervenir-hi, per-

què l'ordre públic no s'ha alterat i no representa això cap organització militar.

El Sr. LLUHÍ: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lluhi.

El Sr. LLUHÍ: El senyor Conseller de Governació, amb molta habilitat, ha fet el que vulgarment se'n diu fugir d'estudi. El senyor Conseller de Governació — jo ho comprenc — potser diumenge no estava present a la ciutat de Barcelona i això fa que parli del que ha passat a la ciutat de Barcelona com d'una cosa que hagués estat passant en una ciutat del nord d'Europa i no se'n hagués enterat més que per referències de diari més o menys inexactes. Aquí a Barcelona, diumenge passat — citaré dades, per ésser més exacte, aportades pels propis interessats — més de vuit mil homes organitzats militarment — entenc per organització militar una gran disciplina, una formació, una obediència al cap de comandament — organitzats militarment i, a més, exhibint uniforme — no cap distintiu, uniforme — exhibint un uniforme que estava compost de camisa de determinat color, amb distintius en aquestes camises, de pantaló curt i espadnyes — això, en llenguatge català, crec que se'n diu «uniforme» —, van desfilar pels carrers de la ciutat, van paralitzar la circulació dels tranvies mentre ells passaven i, per boca dels seus dirigents, per boca d'algun dels més significats dirigents, es va dir que ells tenien una disciplina de ferro, i que no movien un peu sense obeir una veu de comandament.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Per tant, la pregunta té la mateixa realitat d'abans, senyor Conseller de Governació. Nosaltres desitgem saber quin és el criteri del Govern davant del fet que un Partit polític, que en aquests moments es diu Esquerra, pugui tenir i recolzar una organització militaritzada, que en aquests moments anava desarmada — no sabem si està desarmada — que ha fet una manifestació pública, que ha fet una desfílada pels carrers de Barcelona. Si el criteri del Govern de la Generalitat és de consentir això, jo crec que és una greu equivocació perquè no tindrà autoritat per a impedir una organització i una desfílada d'un tipus contrari o oposada a la que vosaltres féreu diumenge passat, i ens trobarem que aquí a Catalunya s'haurà iniciat ja el feixisme, perquè la desfílada de l'altre dia és una manifestació de feixisme. (*Rumors en la Majoria i mostres d'aprovació en alguns escons de les Minories.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Segons el vostre criteri!

(*Entra el senyor Conseller de Cultura.*)

El Sr. LLUHÍ: Segons el meu criteri, perquè jo no acostumo a parlar mai pel criteri dels altres. Segons el meu criteri, es tracta d'una manifestació de feixisme, i vaig a raonar-ho: Això és un atac a la democràcia, perquè la democràcia és un sistema polític on l'origen del Poder neix del poble, però un cop el poble ha elegit els seus representants, els únics que fan respectar la Llei, els únics que poden imposar el criteri dintre de la Llei, són els instruments del Poder públic, les forces organitzades del Poder públic, i una democràcia que es respecti i que mereixi aquest nom,

no pot mai admetre auxiliars que pretenguin auxiliar el Poder públic ni en la defensa del règim ni en el manteniment de l'ordre. Fer-ho així, creure que es pot defensar el règim, creure que es pot mantenir l'ordre, amb organitzacions de Partit, és un atac a la democràcia, perquè si la democràcia cregués, en un moment de perill, que ha d'organitzar una milícia ciutadana, hauria de fer-ho per sobre de tota organització de Partit, i mai cap Partit polític no pot organitzar-se recolzat des del Poder, i aquí està l'atac més fort a la democràcia, per dir que ell va a defensar el règim i a mantenir l'ordre públic.

Això és iniciar a Catalunya el feixisme. (*Fortes protestes en la Majoria i assentiment en diversos escons de les Minories.*) Jo dic que quan la Dictadura tots vàrem protestar, els esperits liberals i democràtics de Catalunya, del Sometent de Primo de Rivera, perquè agafava una institució catalana, gloriosa en els seus temps i que en l'aspecte rural pot ésser encara convenient, per introduir-la a la ciutat i infiltrar-hi un esperit partidista, portant-lo a fer manifestacions de determinada tendència política, manifestacions monàrquiques, i tots vàrem protestar d'això, i ara ens trobem que d'una manera velada, des del Poder públic, amb l'apoi directe del President de la Generalitat de Catalunya (*Fortes protestes en la Majoria, que duren llarga estona.*) segons manifestacions fetes pel Cap d'aquesta organització, de què no es mou un peu sense obeir a la directiva que dóni el President de la Generalitat de Catalunya, amb l'apoi directe del Poder públic, s'organitzi una milícia de tipus ciutadà i exclusivament polític per fer una manifestació també política, i això és abandonar els principis purs de la democràcia, perquè un Govern demòcrata sols ha de defensar el règim i garantir l'ordre públic amb els instruments del Poder públic. (*Segueixen les protestes de la Majoria.*)

Fem constar la protesta ferma d'aquesta Minoria per aquesta greu equivocació que s'està cometent, que portarà dies de dol a Catalunya i que de la forma que es fa constitueix una provocació, una actitud provocadora, dintre Catalunya respecte dels altres Partits, i fora de Catalunya perquè constitueix una provocació el voler emparar una organització política donant-li una significació que és completament política també i emparada des del Poder públic. (*Segueixen les protestes de la Majoria i rumors d'aprovació en diferents llocs de les Minories.*)

Considero això una política perillosa per Catalunya, i en protestem des d'aquesta Minoria, com hem de protestar també de què s'hagin utilitzat els assilats de la Casa de Caritat, els nens i nenes. (*Protestes en la Majoria, rumors d'aprovació en les Minories nacionalista esquerrana i de Lliga Catalana i rumors en els altres sectors.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Si no fóssiu tan lleuger, sabríeu que a les dotze del migdia els assilats ja eren a la Casa de Caritat. (*Segueixen les manifestacions.*)

El Sr. LLUHÍ: M'és igual; els nens de la Casa de Caritat no han d'anar per res a presenciar una desfílada. (*Les manifestacions es van fent més vives.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Això ho diu la V. S., ¿i en nom de qui parla?

El Sr. LLUHÍ: En nom de Catalunya, perquè sóc Diputat. *(La quasi totalitat dels senyors Diputats de la Majoria dirigeixen a l'orador i s'entenen persistentment les paraules: «En nom de Catalunya no!»)*

El Sr. CANTURRI: Hauríeu de renunciar les actes!

El Sr. LLUHÍ: *(Dirigint-se al senyor Canturri.)* Vós heu sigut del Sometent!

(Diversos senyors Diputats de la Majoria increpen l'orador, contestant-los amb la mateixa vívesa els senyors Diputats de la Minoria nacionalista esquerrana. Es promou un gros escàndol, que dura llarga estona i que la Presidència intenta tallar.)

El Sr. LLUHÍ: Senyor President: És intolerable que un senyor Conseller... *(Assenyala el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.)*

El Sr. VALLS I TABERNER: Això és un Parlament o què és?

(Continua la confusió entre els senyors Diputats destacant-se les veus dels senyors Conseller de Sanitat i Assistència Social, Lluhi i Canturri.)

El Sr. LLUHÍ: El senyor Conseller, que demani la paraula, si vol.

(El senyor President toca repetidament la campaneta, imposant ordre.)

El Sr. LLUHÍ: Deia que protestem en nom d'aquesta Minoria de què s'hagin utilitzat els assilats de la Casa de Caritat per fer número *(Protestes en la Majoria.)* en una manifestació política que d'esportiva no en tenia absolutament res, de tipus militaritzat. I acabo, afirmant, també en nom d'aquesta Minoria, que Catalunya ha estat sempre un poble d'homes lliures i un poble d'homes lliures jo considero que perd la nostra personalitat quan ens posem enregimentats d'uniforme. *(Rumors de protesta en la Majoria; Molt bé! en la Minoria nacionalista esquerrana, i rumors d'aprovació en altres escons de les Minories.)*

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: El senyor Lluhi, en la seva primera intervenció, ha preguntat quin era només el criteri del Govern, però no havia dit absolutament res que es referís a l'acte del diumenge a Barcelona.

El Sr. LLUHÍ: Perdoni, he dit la desfilada del diumenge a Barcelona.

El Sr. CONSELLER de Governació: Si ho ha dit, no ho havia entès així, però de referir-se a l'acte del diumenge a Barcelona ja hauria concretat, perquè no sóc home que cerqui evitar una contesta. La desfilada de diumenge a Barcelona, com tota organització pot fer, tenia unes seccions esportives, entre elles d'atletes, entre elles de ciclistes, grups excursionistes de muntanya, que anaven amb un distintiu, com acostumen a anar els excursionistes, els atletes i els ciclistes, com la V. S. ja sap.

Un Sr. DIPUTAT: Els de Palestra.

El Sr. CONSELLER de Governació: No solament Palestra, sinó els boi-scouts i també altres organitzacions fejecistes que s'han fet aquí a Catalunya i que a ningú han alarmat i sobre les quals ningú no ha tingut res que dir. *(Rumors d'aprovació en la Majoria.)*

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Governació: I, per tant, no existeix el perill que la V. S. veu en la desfilada de diumenge. Tinc la mateixa teoria de què l'ordre públic ha d'ésser únicament i exclusivament garantitzat per un Govern responsable, i mentre jo sigui aquí, i no ho fos no hi seria, serà garantit per les forces d'ordre públic, per les forces que té el Govern i que són les úniques qualificades per això. Però, senyor Lluhi, parlem clar, perquè de vegades segons la situació i segons on hom està pensa d'una manera o pensa d'una altra. Jo he pensat sempre el mateix. Crec que Catalunya, o serà un poble liberal, o serà un poble demòcrata, o no serà; que s'ha d'evitar la intromissió d'elements estranys, siguin els que es vulguin, i que el Govern de la Generalitat — i mentre aquest Conseller de Governació sigui al seu lloc — no recolzarà mai que s'introdueixin en la vida ciutadana, però que tota organització té dret a fer aquelles organitzacions que ella cregui dintre la pròpia central que puguin portar un augment dels seus simpatitzants o afiliats en les diferents activitats, siguin esportives, siguin excursionistes, siguin d'un altre caire que puguin tenir.

(Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.)

Una prova és, per exemple, el que passa a Txecoslovàquia, que avui és un puntal, precisament, contra el feixisme.

El Sr. LLUHÍ: No hi ha paritat; no són de partit.

El Sr. CONSELLER de Governació: Aquestes organitzacions, el dia de demà podem deixar d'ésser de partit.

El Sr. LLUHÍ: Aleshores ja no hi ha cas.

El Sr. CONSELLER de Governació: Perdoni la V. S., però li prego que no m'interrompi, car mentre la V. S. ha parlat, jo no ho he fet, i em sembla que això ho ha de reconèixer.

El Sr. LLUHÍ: Ja ho ha fet el seu ajudant. *(Assenyala el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social. Fortes protestes en la Majoria.)*

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo no tinc ajudants, i agrairia que no es descendís a aquest terreny. *(Aprovació en la Majoria. Rumors en les Minories de Lliga Catalana i Nacionalista esquerrana.)*

El Sr. CASANELLES: D'això ens queixem nosaltres. *(Segueixen les manifestacions.)*

El Sr. CONSELLER de Governació: Doncs bé, a Txecoslovàquia s'han fet desfilades de milers i milers d'homes uniformats i a ningú no se li ha acudit dir que allò era una organització feixista, perquè l'organització feixista no depèn de l'uniforme, car l'uniforme no fa la cosa, depèn de les orientacions que portin aquells homes dintre

d'ells, de la forma que pensin, i, jo crec, que l'organització que ens ocupa està formada per veritables demòcrates i veritables catalans i republicans, i, per tant, crec que de cap de les maneres es pot coincidir amb el seu criteri en aquest aspecte, i que no s'ha vulnerat res que pugui portar una lleu taca a la democràcia catalana, com la V. S. ha volgut fer veure.

Però hi ha més; no s'hi val, senyor Lluhi, no s'hi val a què segons la situació on un es trobi — no ho dic per la V. S., sinó per alguns dels elements que seuen al seu costat (*Rumors en la Minoria nacionalista esquerrana.*) i ja diré el nom, perquè m'agrada dir les coses clares —, segons sigui aquella situació, pensin d'una manera o pensin d'una altra. Jo no he trobat — i m'hauria agradat trobar-la — la rectificació a unes manifestacions fetes pel senyor Terradellas en 6 de novembre del 1932, que publicava *Las Noticias* i que deien — perdoneu que no faci la traducció —: *Ayer, a las diez de la noche, en el Fomento Republicano de Sans, acompañado del Diputado a Cortes y Presidente de las Juventudes de Estat Catalá, doctor Dencás, el Consejero de Gobernación de la Generalidad, señor José Terradellas, pasó revista a los Escamots de dicha organización, a los que piensa confiar un importante servicio de orden en relación con la próxima campaña electoral.*

(*Diversos senyors Diputats de la Majoria dirigeixen frases, que no s'entenen bé, als de la Minoria nacionalista esquerrana, els quals contesten.*)

El Sr. TARRADELLES: Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Governació: Jo he buscat la rectificació, que no he trobat, el que demostra que segons allà un estigui situat es pensa d'una forma o d'una altra.

Tot això és el que havia de contestar al senyor Lluhi, i tingui la seguretat que mentre jo sigui aquí, mentre sigui Conseller de Governació, no deixaré en absolut que la vida ciutadana sigui intervinguda per organitzacions, d'on siguin, perquè crec que en aquest moment no represento un Partit, sinó el Govern de la Generalitat. (*Aprovació en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Per la diversitat d'oradors que han demanat la paraula i la forma de plantejar aquesta qüestió, aquest prec passa ja dels límits assenyalats pel Reglament, i, si és precís, podria convertir-se en una interpellació...

El Sr. LLUHÍ: Ara mateix.

El Sr. PRESIDENT: ...però no es pot donar aquest abast, perquè fóra canviar coses que estan taxativament determinades en el Reglament. Per tant, seguim l'ordre del dia (*Protestes en les Minories nacionalista esquerrana i de Lliga Catalana.*)

El Sr. LLUHÍ: Hi han allusions fetes a un company de Minoria. (*Segueixen els rumors.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Terradellas.

El Sr. TARRADELLES: Solament breus paraules per a contestar al senyor Conseller de Governació respecte al que ha llegit publicat a *Las Noticias*. Pot explicar-li el seu company, el senyor Conseller de Sanitat, que no és veritat, i no és que ho digui ara amb desigs de rectificar. Després d'aquestes paraules, jo no he de dir res més. A aquella revista dels Escamots jo no hi vaig assistir, com podia saber-ho el senyor Conseller de Governació, i, suposant que no fos així, pot contar-li el seu com-

pany, el Conseller de Sanitat. (*Rumors d'aprovació en la Minoria nacionalista esquerrana.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: He demanat la paraula per una pregunta.

El Sr. PRESIDENT: No es pot parlar sobre el mateix assumpte.

El Sr. DURAN I VENTOSA: La Presidència compleix amb el Reglament i està en el seu lloc, però els Diputats tenen dret també de posar les coses en el lloc que realment correspon.

(*S'entaula un diàleg, que no arriba a la taula dels taquígrafs, entre diversos senyors Diputats de la Minoria nacionalista d'esquerra i de la Majoria, que el senyor President talla.*)

El Sr. RIERA: Demane la paraula per allusions. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: Continui el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo tindrè molt de gust, senyors Diputats, en fer ús de la paraula quan la Presidència, per una part, i els senyors Diputats de la Majoria, m'ho permetin.

He demanat la paraula per a fer una pregunta, per a donar un estat reglamentari a les manifestacions que he de fer. És una petita comèdia que estem acostumats a fer els uns i els altres i amb la qual queda salvat el prestigi de la Presidència.

El Sr. PRESIDENT: Aquesta paraula «comèdia» no em sembla molt parlamentària, senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Vaig a fer la pregunta concreta que la Presidència té el dret d'exigir-me, i és la de demanar a la representació del Govern, a qui sigui, qui és que va donar l'ordre de què aquelles pobres criatures asilades per la seva precària situació econòmica en un asil públic, assistissin a un acte polític. Aquesta és la pregunta concreta que he de fer... (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Demano per parlar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...i usant de la latitud acostumada en aquest gènere de manifestacions en forma de pregunta, he de permetre'm cridar l'atenció de tot el Parlament i de tot Catalunya, que està només en part representada en el Parlament en el dia d'avui (*Fortes protestes en la Majoria.*) dient que el problema que s'ha plantejat aquí és d'una transcendència i d'una importància que sembla, avui, que el podem tractar amb uns quants crits dels uns i dels altres, i que, no obstant, pot costar llàgrimes i sang a la nostra terra catalana estimada. (*Segueixen els rumors.*)

(*Entra l'honorable senyor Conseller Primer.*)

No hi ha res més perillós com el jugar amb foc, i perquè varen jugar amb foc altres països s'han trobat en aquesta situació; i, no obstant, s'hi han trobat havent-hi arribat per uns camins molt diferents, perquè el feixisme, quan neix com una manifestació d'un estat d'opinió d'oposició als governs, té una determinada gravetat, però un feixisme creat a l'escalf d'una acció governamental, (*Protestes en la Majoria.*) és una cosa tan funesta, tan perillosa per als pobles, que recaurà, sobre aquells que avui hi ajudin, la responsabilitat extraordinària que la història en el seu dia els hi tindrà que exigir. (*Segueixen les protestes.*)

Jo ja sé que en el moment actual, com que vosaltres creieu que les coses us van de cara, creieu que ho podeu fer. Penseu, no obstant, amb la responsabilitat que contraieu davant de la història, penseu, sobretot, aquells de vosaltres que jo crec sincerament que sou catalanistes, però que hauríeu de pensar en un moment donat que per damunt d'una acció governamental, per damunt de la necessitat o de la conveniència de mantenir-se un Partit en el Poder, hi ha el prestigi i la història futura de Catalunya, que si hi penseu, algun dia trobareu que des d'aquests bancs, que sempre creieu hostils, una vegada us han donat un consell que hauríeu de seguir per l'amor mateix que teniu a Catalunya. (*Rumors d'aprovació en la Minoria de Lliga Catalana i de protestes en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Sanitat.

El Sr. Conseller de Sanitat i Assistència Social: Vaig a contestar a la V. S. una part del vostre prec, perquè en quant a l'altra sento vivament no trobar-me com el Conseller corresponent per a poder-la contestar, ja que acceptaria amb gust un diàleg sobre el feixisme, si la V. S. ho creia convenient, però l'accepto per a una controvèrsia pública en el lloc on vulgui la V. S.

El Sr. DURAN I VENTOSA: A fora no, aquí al Parlament. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Aquí, si es delega aquesta facultat en el Conseller de Sanitat, em sentiré joïós de poder combatre la V. S., parlant del què és el feixisme.

En quant al que feia referència al que m'interessa a mi com a Conseller de Sanitat i com a President que sóc de la Casa de Caritat, he d'aclarir un punt, en què la V. S. no feia una afirmació lleugera, com la feia una de les senyories d'aquella Minoria (*Dirigint-se a la Minoria Nacionalista d'Esquerra.*) sinó que la V. S. es limitava...

El Sr. LLUHÍ: Una senyoria de nom conegut! Tinc nom i ens coneixem. (*S'origina un escàndol, que la Presidència talla immediatament.*) Cal portar els debats amb correcció.

El Sr. CONSELLER de Sanitat: La V. S. (*Dirigint-se al senyor Duran i Ventosa.*) s'havia de limitar purament i simplement a fer un prec. En el que es refereix al prec que feia la V. S., jo he de dir-li que no és cap novetat que els nens de la Casa de Caritat assisteixin a tota classe de festivals de caire esportiu. Han assistit sempre que se'ls ha convidat, al camp de les Corts; han assistit repetides vegades a festivals de caire atlètic al mateix Estadi, i han assistit sempre a tota aquesta classe de festes a ple sol i aire lliure, i la Casa de Caritat s'ha sentit sempre per molt honorada que se'ls hagi invitat. Però el sentit de dignitat i polític i de responsabilitat que jo sento, i el tinc tan com el puguin tenir les VV. SS., feu que jo no volgués confondre les dues parts d'aquest festival, i, sabent que aquells nens havien assistit purament i simplement a un acte esportiu, al qual acte havien estat invitats tots els ciutadans — perquè jo us podria ensenyar invita-

cions que hem dirigit a organitzacions que no tenen cap caire polític, ni molt menys adictes a nosaltres, quan acabà la manifestació esportiva, jo vaig manar que es retiressin els nens de la Casa de Caritat, i jo prego a la V. S. que tindrà moltes ocasions de poder-ho comprovar, que miri d'esbrinar si és cert o no que a les dotze del migdia els nens de la Casa de Caritat, per mandat del seu President, que, en aquest cas, es té per molt honorat d'ésser-ho aquest Conseller, tornaven a la Casa de Caritat i no hi estigueren ni un minut més, a fi que no es pogués dir que assistien a un espectacle sota un caire polític determinat.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa, només per a rectificar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: El senyor Dencàs, Conseller de Sanitat i Assistència Social, ha vingut a fer allò que vosaltres, que sou anticlericals, acuseu. Això és el que ha vingut a fer el senyor Dencàs. En rigor és molt difícil comprendre aquestes subtilitats, però l'acte del diumenge és un acte únic — si aquesta paraula, «únic», no hagués perdut una mica de prestigi en el poble —. Fou un sol acte, el qual es composà de diferents sub-actes, i un dels actes havia d'ésser la desfílada; l'altre acte foren uns jocs atlètics; altres, altres manifestacions. ¿Per què en un acte que tenia la unitat d'un acte polític, s'hi féu anar aquestes pobres criatures que no hi tenien res a veure? Poden haver anat — quan el senyor Dencàs ho diu, jo no tinc perquè posar-ho en dubte — però jo no ho he vist mai, els nens de la Casa de Caritat, en algun partit de fútbol.

El Sr. SOLER I BRU: Sí, sí, ja ho crec!

El Sr. DURAN I VENTOSA: Dic que jo no he vist, senyors!

El Sr. SOLER I BRU: El senyor Tallada li ho podrà dir.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però del que es tracta no és de la manifestació atlètica, sinó d'un acte polític, i encara que tot això s'hagués fet alguna vegada, si el senyor Dencàs vol que sigui així, jo li dic que no és prudent, quan menys que no és discret, en uns moments d'apassionament polític com els actuals, anar a portar unes criatures, que tenen llocs d'esbarjo molt diferents que el d'una manifestació política, portar-los a una manifestació política com fou aquesta, una manifestació d'eminent divisió de l'opinió de Catalunya.

Vosaltres volíeu fer-los-hi anar, segurament, perquè es vegés que hi havia més gent! (*Protestes en la Majoria.*) Aquesta és la interpretació que ha hagut de donar-hi necessàriament l'opinió de Barcelona; d'altra manera, aquestes criatures podien anar a qualsevol altre lloc i els hauria estat més sa i més higiènic. Qualsevol alteració d'ordre públic que hi hagués hagut, ¿quin paper haurien fet aquestes pobres criatures i les honorables germanes de la Caritat que les acompanyaven? ¿Quin paper haurien fet entre tots, quan es vegés que s'utilitzaven...

El Sr. COLLEFORNS: ¿I quan anaven a les processons?

El Sr. TRIES DE BES: Parli, home parli, que no se'l sent mai! Faci un discurs! (*Rialles i protestes.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Es de la Minoria de les interrupcions.

El Sr. COLLDEFORNS: Els que interrompeu sou vosaltres, i amb molt poca gràcia, amb «poca sombra!» (*Diversos senyors Diputats fan manifestacions.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Per haver-hi ombra ha d'haver-hi llum. Sense llum no hi ha ombra. (*S'origina un escàndol; entre les veus, es destaca la del senyor Canturri.*) Això és una repetició ridícula d'impertinències. ¿Que vol que li torni a dir impertinent, al senyor Canturri?

El Sr. CANTURRI: ¿Que vol que li parli de la Companyia del Suro, avui?

(*Continua l'escàndol, que la Presidència talla.*)

El Sr. PRESIDENT: Ordre, senyors Diputats; del contrari, uns altres donaran raó a les paraules que ha pronunciat, em sembla, el senyor Duran i Ventosa. El Parlament és una cosa veritablement sèria. Escoltin tots amb respecte, i després contestin. Les interrupcions tant vénen de la dreta, com de l'esquerra. Jo els prego a tots que tinguin la serenitat deguda davant del poble de Catalunya en aquests moments. Es discuteix una cosa d'interès i s'han de respectar totes les opinions. (*Molt bé!, en tota la Cambra.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo no tinc cap dubte — n'hi hauria prou amb què ho hagués dit, i les meves notícies confirmen les manifestacions del senyor Dencàs — que quan començaren els discursos els nens de la Casa de Caritat, a l'igual que una gran part de l'auditori, se n'anaren. (*Rumors en la Majoria.*) Però jo no em referia a aquell moment, sinó a què el funcionament i la disciplina d'un asil requereixen una discreció — uso aquesta paraula sense que tingui en mi cap intenció de molèstia per a ningú —, però dic que fóra temerari que d'aquí en endavant algú tractés d'utilitzar els asilats per qualsevol acte polític. Que el dia de demà pot haver-hi a la Casa de la Ciutat de Barcelona, algú que tingués la intenció d'anar a utilitzar aquells pobres desgraciats que hi ha a l'Asil del Parc, i que no pogués servir d'exemple el que també s'haguessin utilitzat aquestes criatures desgraciades de la Casa de Caritat. S'ha de tenir aquest compte, i és per haver-hi mancat que ha produït un pessim efecte en l'opinió de Barcelona. Crec que si algun avantatge havieu pensat obtenir d'haver portat aquelles criatures a l'Estadi diumenge passat, us en podeu penedir avui, perquè ja hauria estat desvirtuat pel malísim efecte que ha fet a tot Barcelona.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Sanitat.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Per contestar al senyor Duran i Ventosa, i molt breument. ¿Creu la V. S. que fou un ardit polític el portar els nens de la Casa de Caritat, per omplir l'Estadi? Es una cosa elemental, de sentit comú, que en un Estadi on hi caben setanta-dos mil persones, poca importància numèrica podia tenir la quantitat de tres-cents nens asilats. I no fou per altres motius — i d'això jo n'hi responc i n'hi dono la meua absoluta paraula — que no fou amb altre propòsit que donar un petit esbarjo a aquells nens, els quals

han assistit sempre a totes les festes de caràcter esportiu, a les quals se'ls ha invitat.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però no devien ésser polítics.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Permeti'm la V. S., l'acte aquell tenia dues parts. Una part purament esportiva — i jo emplaço la V. S. a què em digui si en aquella primera part es va produir la més petita manifestació de caire polític.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Només el Partit que ho organitzava.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: El partit de rugby? (*Rialles.*) Perquè no conec cap altre Partit. Mentre els nens de la Casa de Caritat eren presents, sols hi hagué aquest partit, i un partit de rugby és una cosa plenament esportiva i sense enconyiment de cap ordre moral els nens poden assistir-hi. Ara bé: quan va començar l'acte polític, jo ja he dit a la V. S. que sense necessitat de què ningú m'ho aconsellés, perquè una determinació així és d'elemental discreció i és d'elemental concepte del càrrec que ocupo, jo vaig donar ordre a les germanes de la Casa de Caritat que es retiressin amb els nens, perquè en tot moment hem cregut que els nens de la Casa de Caritat no havien d'assistir a un acte polític.

I vull recollir encara un últim apartat del seu prec. ¿On podien ésser portats el diumenge passat al matí aquells nens, on podien estar amb més calma, amb més alegria, i en quin lloc més saludable? Jo no sé si es fa referència a la sanitat de l'esperit o a la sanitat corporal; però en ordre a la sanitat corporal, no crec jo que l'acte de Montjuïc pugui ésser discutit en el sentit de conveniència, pel que respecta a sol i ple aire. Podria ésser discutit l'acte i podria ésser nociu pel que es referix al caire espiritual si els nens haguessin continuat en l'Estadi un cop acabada la part esportiva i començat l'acte polític. I no sé com deuen reaccionar les vostres ànimes i els vostres esperits quan compareu aquest acte en la seva part esportiva, amb aquella altra festa organitzada en el Monestir de Montserrat, a la que varen assistir nens de tots els collegis. (*Molt bé! i rumors en la Majoria.*)

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: No va ésser organitzada per nosaltres.

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: Tampoc no ho dic jo, no els en faig el retret.

El Sr. VALLS I TABERNER: Hi anaven voluntàriament aquests nens. (*Rumors.*)

El Sr. CONSELLER de Sanitat i Assistència Social: A aquella festa de Montserrat hi varen assistir nens procedents dels collegis de tot Catalunya amb l'excusa d'una Missa o d'una Comunió espiritual. I el cert és que es varen registrar més de dues-centes, prop de tres-centes insolacions. Vegi's com ni per un sol moment es pot comparar aquell acte amb el celebrat abans d'ahir a l'Estadi; perquè l'acte d'abans d'ahir els nens varen assistir a un acte purament espectacular i esportiu i quan va començar l'acte de caire polític, els nens es varen retirar de l'Estadi, perquè hauria estat indigne d'aquest Conseller el voler barrejar

uns nens amb un acte que tingués caire de Partit polític.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Però el cert és que estava organitzat per un Partit polític.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, relatiu a la majoria i habilitació d'edat

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Senyors Diputats : Al començar en el Parlament la discussió del Projecte de Llei sobre Majoria d'edat, i habilitació d'edat, aquest Conseller de Justícia i Dret va ésser objecte de diverses allusions que ara em proposo contestar. Però jo no sabia ni començar en la contestació, si hagués d'usar de la paraula sota de la pressió de què algú pogués entendre que la meua absència en aquestes passades sessions del nostre Parlament, podia representar un desaire o una descortesia pel Parlament.

Jo vaig ésser cridat a Madrid, perquè essent jo l'únic President de la Comissió Mixta havia de donar possessió al nou membre nomenat pel Govern i designat com a President per la Comissió Mixta. En absentar-me de Barcelona, vaig preguntar al senyor President de la Cambra si podia estar fora vint-i-quatre hores durant les quals no s'hauria de discutir aquest Projecte de Llei, i vaig rebre la contestació afirmativa. I amb el propòsit d'estar absent tan sols vint-i-quatre hores, vaig anar a Madrid per aquella funció que tan sols jo podia realitzar.

En trobar-me a Madrid, per la forma com es va constituir novament la Comissió Mixta, es va presentar la possibilitat de què en poques hores fos aprovada definitivament la ponència sobre el traspass dels serveis de Justícia si bé això podia perllongar d'unes quantes hores la meua permanència a Madrid ; i efectivament, posats a discutir les observacions que havia formulat el Ministre de Justícia a les normes ja acordades per la Comissió Mixta, va creure la Comissió pertinent que havent estat jo el ponent d'aquell estudi, m'entrevistés amb el Ministre de Justícia per veure si entre els dos podríem trobar una solució satisfactòria. Essent així, tots els companys catalans de la Comissió Mixta, varen opinar com jo que era convenient que demorés el meu retorn a Barcelona ; i així ho vaig fer per al dia següent. El dia següent, estudiades les observacions del Ministre de Justícia per la Comissió, varem quedar encarregats de redactar definitivament la resposta; el Subsecretari de Justícia i el que ara té l'honor d'adreçar-vos la paraula. A això va ésser degut que jo no estés aquí present en les passades sessions.

La Comissió Mixta, va aprovar definitivament en una forma satisfactòria, tan satisfactòria que fou per unanimitat, la resposta definitiva al Ministre i tenim coneixement que el Ministre va acceptar també aquella solució.

He dit això per donar satisfacció al Parlament, perquè el Parlament excusi la meua absència i per demostrar que aquesta absència meua no podia re-

presentar un desaire ni una desatenció ni pels senyors Diputats ni pel Parlament de Catalunya.

Ara hauré de contestar algunes de les observacions que se'm varen fer no estan jo present a les sessions ; però en contestar procuraré no abusar de les avantatges de la meua posició, perquè certament algunes de les coses que varen ésser dites aquí, són d'una incongruència tan gran que jo em podria fàcilment procurar un triomf individual en contestar aquelles observacions. Però jo, senyors Diputats, no faré això.

Jo opino que hi ha discursos tan eloqüents que fins arriben a fer mal a aquella cosa que es tracta de defensar ; i que quan un home està en el banc del Govern ha de procurar sempre tenir una certa moderació fins en la resposta als atacs, perquè una resposta massa crua no pugui fer impossible la realització d'allò que el Govern es proposa de realitzar. Dic això per justificar que malgrat aquesta moderació en que jo m'hauré de produir em veuré obligat, com ara per via d'exemple, a contestar unes paraules inesperadament violentes, tal com resulta de la lectura del *DIARI DE SESSIONS* que va pronunciar, referint-se a mi, referint-se a l'obra d'aquest Conseller, el senyor Abadal. Jo sento que no estigui aquí present el senyor Abadal, com ell va dir que sentia que no estigués jo aquí present la tarda que va parlar.

Diversos Srs. DIPUTATS de la Minoria de Lliga Catalana: Es per una desgràcia de família.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Dic, que ho sento.

El Sr. DURAN I VENTOSA : Ell també ho sentirà.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sento que no estigui aquí present el senyor Abadal com ell va sentir que no hi estés present jo, perquè a part de l'afecte i dels respectes personals per aquella necessitat de quedar amb el decòrum degut a la representació política que s'ostenta, jo em veuré obligat, malgrat la seva absència, a contestar algunes de les acusacions que jo crec que són perfectament injustificades.

Va dir, per exemple, el senyor Abadal, que la Comissió Jurídica Assessora estava constituïda, organitzada, que feia el treball amb una incongruència tal, que hi havia un sub-comissió que tractava de la majoria d'edat i una altra sub-comissió que tractava dels altres punts de vista del Dret civil, com són la tutela i la curatela, i d'això en treia unes conseqüències, evidentment injustificades, al meu entendre, d'incongruència, d'impossibilitat, de cosa absurda que havia de resultar d'aquesta organització tal del treball, i això ho venia a dir per fer-ho recaure damunt d'aquest modest Conseller de Justícia i Dret que no té res a veure amb aquestes coses.

Deia el senyor Abadal: «Això dona per resultat, senyors Diputats, una cosa tan fantàstica com la de què aquest Projecte de Majoria d'Edat i d'Habilitació de Dret es faci per una de les Sub-comissions de la Comissió Jurídica Assessora, i el Projecte de tutela i curatela, que em sembla que no em negareu després del que he dit que està íntimament lligat amb això, ho fa una altra de les Sub-comissions de la Comissió Jurídica Assessora distinta de la que ha fet aquest Projecte de Llei.» I jo pregunto, senyors Diputats: Es possible que en aquestes circumstàncies

es faci una obra perfecta i ni tan sols una obra articulada i orgànica a cada una de les institucions de Dret de què aquí ens hem d'ocupar i que allò que nosaltres diguem tindrà una transcendència tan extraordinària en tot el que es refereix a les relacions de família, a les relacions de propietat, a les relacions socials i en tot el més fonament va a pertorbar o a ordenar les accions dels nostres conciutadans?

I bé, senyors Diputats. Això no és cert, i el senyor Abadal jo crec que ho va oblidar, però si en aquell moment ho hagués recordat, hauria sabut que no era cert. Això no és cert, i si ho fos res tindria a veure amb el Conseller de Justícia, perquè el Conseller de Justícia, en trobar que la Comissió Assessora, malgrat els alts valors que la componen, no donava un rendiment que s'adiés amb la categoria dels homes ni amb l'activitat que hi posaven, va disposar que aquesta Comissió Jurídica Assessora simplifiqués els tràmits de la seva actuació i es dividís en distintes seccions, cada una de les quals, per ponències individuals, elaborés els Projectes i una vegada aprovats per la secció els enviés directament al senyor Conseller de Justícia i Dret. Així ho deia l'article 1.er del Decret de 28 de febrer del 1933 amb aquestes paraules:

«Es autoritzada la Comissió Jurídica Assessora del Govern de la Generalitat de Catalunya perquè pugui modificar el nombre, la composició i la competència de les Seccions en què està dividida la Comissió.

La Comissió és, també, autoritzada per aprovar les permutes entre els Vocals d'una i altra Seccions. La Comissió haurà de prendre els acords, per l'adopció dels quals se la facultat, en sessió del Ple.»

Després l'article 2.ª afegia:

«Els Projectes seran preparats per Ponències individuals designades per la Secció corresponent, i aprovades definitivament per la Secció, la qual, per conducte del President de la Comissió, els elevarà directament al Conseller de Justícia i Dret.»

I bé, senyors Diputats, aquest Decret fou portat a la Comissió Jurídica Assessora. Aquesta, en prova de què allò no marxava bé, s'havia reunit anteriorment el dia 20 de desembre, i havent-hi tantes coses per fer i tanta capacitat disponible, aquesta Comissió no s'havia tornat a reunir fins al dia 10 de març de l'any següent. És per això que el Conseller de Justícia va disposar que no es tingués que reunir el ple i que fossin les Seccions les que, tenint encomanada una missió distinta, procedissin de tal manera que evitessin les discussions en aquella veritable Assembla de Jurisconsults que constituïen el ple.

Això fou portat a la Comissió en la sessió del 10 de març, i a la mateixa hi assistia el senyor Raimon d'Abadal, el qual, segons resulta de l'acta, va donar el seu assentiment a aquesta nova forma d'organització que havia proposat el Conseller de Justícia i Dret, perquè, fixeuvos, la proposta es referia a una facultat, ja que ell no disposava ni manava. Es tractava d'una autorització que es donava a la Comissió perquè ho fes, i aquesta Comissió va redactar un reglament amb l'aprobació del senyor Abadal i sense la intervenció d'aquest Conseller de Justícia, i en virtut del mateix s'ha tramitat tot el que s'ha portat aquí des del 10 de març fins a la data, és a dir, tots els Projectes fora del de Constitució interior de Catalunya. És més, també amb l'aprovació

del senyor Abadal, es va fer la distribució de les Seccions, a conseqüència de la qual, segons el senyor Abadal, es produeix la incongruència de què hi ha una Comissió que parla de la majoria d'edat i una altra sub-comissió que parla de les altres coses relacionades amb la majoria d'edat, com són la tutela i la curatela.

Doncs bé, aquesta distribució de Seccions, aquesta distribució de tasques i de finalitats d'aquestes Seccions, no la va fer aquest Conseller, sinó que la va fer la pròpia Comissió en aquella sessió a la qual assistí el senyor Abadal, i el senyor Abadal ho va aprovar. De manera que si això hagués de donar un mal resultat, no sé veure per què se n'hauria de culpar el Conseller de Justícia.

Però és més, i aquí he de meravellar-me de la manca de memòria del senyor Abadal. Això que diu no és cert, i estranyo que estant-hi present i prop d'ell el senyor Tries de Bes i que essen més jove havia de tenir una memòria també més fresca, no recordés al senyor Abadal el que aquest no recordava, no li digués que no era cert. No és veritat que hi hagi una sub-comissió per tractar de la majoria d'edat i una altra per la tutela i la curatela, sinó que és la mateixa Secció, i d'ella en forma part el senyor Tries de Bes ho sap perquè hi ha intervingut.

A què ve, doncs, una acusació sobre coses fantàstiques que no existeixen i que fins i tot si existissin no serien pas degudes a la intervenció del Conseller de Justícia sinó a la persona mateixa que muntava l'acusació contra el Conseller de Justícia.

Per aquest estil podria anar contestant algunes de les altres coses de les que es va fer esment ací, com una acusació a aquest Conseller de Justícia, però no ho faré perquè entenc que el propòsit que m'ha de guiar és veure si puc conduir, veure si puc portar a la convicció dels senyors Diputats, la convicció de què hem d'anar amb unanimitat a l'aprovació d'un Projecte que és el primer que sobre les Lleis civils de Catalunya es presenta en aquest Parlament. Seria una mala preparació d'aquesta unanimitat el fet de què jo parlés per desmentir una agressió en el sentit de formular-ne una altra, m'he limitat a fixar la veritat dels fets i, per tant, ara seguiré endavant sense fer cas de les altres censures de caire personal.

El Sr. VALLS I TABERNER: No hi hagué tal agressió. Es tractava de la impugnació d'un Projecte de Llei i, per tant, no va haver-hi agressió ni acusació de cap mena. (El senyor President li crida l'ordre.) Perdoni la Presidència; no és amb ànim de moure brega, no. (Rialles.)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No és amb ànim de moure brega, però si a les paraules meves s'ha de correspondre d'aquesta manera, serà ben baldera...

El Sr. TRIES DE BES: Senyor Coromines, ningú no va atacar la V. S.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, no!

El Sr. PRESIDENT: El senyor Coromines es defensa i està en el seu dret.

El Sr. TRIES DE BES: Però es defensa d'uns atacs que ningú no li ha fet, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Ja hi haurà qui con-

testi. La persona que ha estat alludida directament, contestarà.

El Sr. TRIES DE BES : Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia : Senyors : jo no sé si és una acusació o no és una acusació el dir d'aquest Conseller que porta combinacions fantàstiques...

El Sr. DURAN I VENTOSA : Són termes parlamentaris. (*Rialles.*)

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Si no es diguessin paraules més fortes que aquestes, seria una bassa d'oli. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Si aquesta acusació de fantasia i de lleugeresa, per V. S. no representa res, jo haig de manifestar la meva disconformitat.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Pel que aquí escoltem, res! (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : De mi?

El Sr. TRIES DE BES : No. De V. S., no. Encara hi ha classes. (*Rumors.*)

El Sr. CANTURRI : La Lliga és de primera classe.

El Sr. TRIES DE BES : Primera.

El Sr. CANTURRI : Magister dixit!

El Sr. CONSELLER de Justícia : Es que ara estic parlant jo.

El Sr. PRESIDENT : Senyors Diputats : Segueixi el senyor Conseller de Justícia.

El Sr. CONSELLER de Justícia : Deixin-me estar, perquè així com així jo m'he proposat donar un tarannà al meu discurs, i encara que es produeixin interrupcions que puguin semblar per a mi...

El Sr. VALLS I TABERNER : Poc tempestuoses.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : ...no me'l faran perdre. De manera, senyor Valls i Taberner, que jo no m'ofendré de què em facin aquestes interrupcions, que no em faran sortir d'aquell tarannà que m'he proposat seguir en aquest discurs.

Es parlava aquí de si el Govern tenia un pensament, de si aquest Projecte era una part d'ell o quina relació tenia amb la totalitat del pensament del Govern aquest Projecte. Jo a això vaig a contestar, referint-me a paraules que jo he pronunciat aquí. Em penso que pocs dies després d'haver fet ús de la paraula en aquest Parlament com a Conseller de Justícia, se'm va proposar aleshores que tot seguit presentéssim a l'aprovació del Parlament l'Apèndix que havia formulat una Comissió de Codis de Catalunya; i jo recordaré als senyors Diputats que ja en aquella ocasió vaig a dir que em semblava que aquell Apèndix no es podia aprovar tal com estava i que, al contrari, no solament una part d'aquell Apèndix, sinó altres moltes coses podien ésser objecte d'una Llei, feta en una certa rapidesa i que jo en deia de prelatió de cites, de prelatió de textos legals...

El Sr. TRIES DE BES : De fonts.

El Sr. CONSELLER de Justícia : Aleshores, en el primer moment, ja vaig exposar aquesta opinió, i aquesta opinió ha estat objecte de diverses indicacions i demandes que aquest Conseller ha fet a la Comissió Jurídica Assessoradora. La

idea era la següent : Nosaltres teníem un projecte d'Apèndix al Codi Civil, però aquest projecte té la deficiència deu seu punt de partida. Va ésser fet des del mes de juliol al mes d'agost de l'any 1930. Jo d'això en deduïa que era una obra precipitada. El senyor Abadal volia sostenir que no, perquè era el coronament de tota una sèrie d'anys d'estudi d'aquesta Comissió que havia de fer l'Apèndix del Codi per a les coses que pertocaven a Catalunya. Però com que jo sostenia i creia, i segueixo creient, que aquell Apèndix fou simplement fet damunt d'una lectura força ràpida de la Memòria de Manuel Duran i Bas, la qual ja va ésser feta en condicions que ara el mateix autor no acceptaria, perquè fou feta abans de què es publicués el Codi Civil, amb la intenció de veure si es podia trobar la forma d'introduir en el Codi Civil totes aquelles coses que convenia conservar; com que jo ho entenia així, jo continuava en la meua idea de què era una altra l'obra primera que havia de fer el Parlament de Catalunya en ordenar el seu Dret Civil. Avui hem arribat ja, no a una conclusió, perquè la conclusió no hi és, però estem en camí d'una conclusió, i, si no ens fallen les previsions, sense massa precipitació, d'aquí a quinze dies la Comissió Jurídica Assessoradora haurà terminat l'estudi d'aquestes fonts del Dret català, per fer-ne un ordenament de prelatió i poder fixar ja des d'ara la situació de la totalitat del Dret Civil a Catalunya. Es a dir, fariem, posats en el cas en què ens trobem, una cosa molt diferent de la que van fer els que es van trobar, els que redactaren aquest Apèndix, perquè aleshores hi havia un poder públic a Espanya que, acceptada simplement una Codificació general, nosaltres establíem les tres, les quatre, les deu, les dues-centes regles d'excepció a aquell Codi general, que donava per aplicat en tot el demés a Catalunya. Ara, tenim alguna cosa més que això; ara nosaltres no anem a fer la cua, que és el que vol dir Apèndix, del Codi Civil; ara anem a establir el nostre Dret Civil, amb una sobirania que ens han concedit les Corts de la República. La posició és tan absolutament diferent que no ho pot ésser més, i a això ha obeït el treball que s'ha encomanat a la Comissió Jurídica Assessoradora. En primer terme, tinc la satisfacció de dir que el mateix senyor Abadal, que des d'aquells bancs em deia que no era bo el meu procediment, davant la Comissió Jurídica Assessoradora ha convingut en què no es pot dur avant l'Apèndix que ell va proposar que s'aprovés, i ha dit que el que s'havia de conservar eren els títols tal, tal i tal, no tots, alguns dels títols de l'Apèndix, i que calia deixar de banda els altres. De manera, que jo dic que si la meua actitud i el meu punt de vista no tingués altre resultat que aquest, això ja hi hauríem guanyat : que hauríem convençut el senyor Abadal de què l'Apèndix aquell no era viable en la seva totalitat.

El Sr. VALLS I TABERNER : Es va proposar l'aprovació de l'Apèndix com una situació transitòria, per sortir de la situació actual; que encara és pitjor la interinitat actual.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Senyor Valls i Taberner : si això que proposem fer-ho és tot una situació transitòria.

El Sr. VALLS I TABERNER : Oh, tot ho és de transitori en aquest món. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Si tot el que anem a fer és fixar una situació transitòria. El que hi ha és que hi havia qui proposava que la transició fos aquest Apèndix i aquest mateix que ho proposava diu que no cal aplicar tot l'Apèndix.

El Sr. VALLS I TABERNER : Com a cosa definitiva, no ; és a dir, no vull continuar amb les interrupcions.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Ni el senyor Abadal, ni aquest Conseller, ni ningú ha parlat de què l'Apèndix ni qualsevol altra cosa fos una cosa definitiva.

El Sr. VALLS I TABERNER : Però déiem que era millor l'Apèndix que la situació jurídica actual a Catalunya en ordre al Dret Civil.

El Sr. TRIES DE BES : És que l'apliquen els Tribunals de Justícia l'Apèndix, senyor Coromines. Està considerat com a font de dret. I pel Tribunal Suprem.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : I bé, senyors Diputats : Aquest Apèndix té com a punt de partida que és de total aplicació, fora d'aquests casos de l'Apèndix, el Codi civil a Catalunya. I jo dic que no és igual que el primer acte del Parlament de Catalunya, al parlar del nostre Dret civil, sigui el fixar quines coses s'han de conservar, quines coses s'han de mantenir, que no és igual que nosaltres en el primer acte declarem vigent a Catalunya, per la voluntat, per la sobirania del nostre Parlament, el Codi civil, i que després això ho haguem de rectificar. Per sort, ja estem en això, que els mateixos que proposàvem la simple aprovació de l'Apèndix comprenen que ni com a temporal ni com accidental ni com un projecte que hem de presentar d'aquí quinze dies, ara ja no serveix l'Apèndix. I jo dic que si no haguéssim guanyat altres coses ja hauríem avançat aquesta. Així podrem fer allò que fan els capitans de nau que es troben en el mar, que cada dia, en certa hora, fan el punt, fixen la situació i diuen : En arribar el dia tants a les dotze del migdia estàvem en tal grau de latitud i tal de longitud, i fixen la posició de la seva nau.

El Sr. VALLS I TABERNER : Em permet ? Avui la fixem a vint-i-un anys.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Senyor Valls i Taberner : Però que no ho veu la V. S. que no ha nascut per interruptor. (*Rialles.*) Com vol que li digui.

El Sr. TRIES DE BES : Doncs jo trobo que ho fa bastant bé, senyor Coromines. (*Rialles.*)

El Sr. VALLS I TABERNER : Són interrupcions manses. (*Segueixen les rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Per això mateix : que les interrupcions no ho poden ser-ho de manses, si no són agudes no serveixen.

Farem el punt i fer el punt és determinar que en aquest temps en què hem arribat, en el moment en què ha estat concedida, reconeguda a Catalunya la sobirania del seu Parlament per estatuir sobre el Dret civil català, en aquest punt les coses estaven de tal manera i aquesta Llei vindrà a dir que el que primer s'aplicarà a Catalunya seran les Lleis del Parlament català, que també s'aplicaran a Catalunya els articles estudiats i esporgats d'aquells que no

són d'aplicació, d'aquell Apèndix. Que en tercer ordre s'aplicaran aquells principis de Dret civil de les Constitucions, que també es puntualitzarà que hi hagi com un ordre de prelació i en aquest ordre de prelació no hi ha de figurar per res el Codi civil d'Espanya.

El Sr. VALLS I TABERNER : Vostè mateix !

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : Tots sabeu que s'ha produït una desviació, una desviació de principis substancials, en el Dret civil de Catalunya, una desviació a conseqüència de les sentències, de la jurisprudència del Tribunal Suprem. En aquest ordre de prelació no hi figuraran les sentències del Tribunal Suprem encara que no arribem a l'extrem, que algun del seus membres proposava, de prohibir la citació en els tribunals de Catalunya d'aquestes sentències del Tribunal Suprem que havien desviat les institucions de Dret civil català. Hauré acabat d'una vegada i tindrem tot un sistema general del nostre Dret.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL : Demano per parlar.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : I damunt d'aquest sistema nostre, d'aquí endavant començarem la nostra obra de reforma i de cada institució podrem anar fixant quines són les normes que hi volem introduir per posar en la via de la vida moderna el Dret català, que està tant endarrerit a conseqüència d'haver estat sense ordre legislatiu durant més de dos-cents anys.

Aquest és el pensament general del Govern i el Conseller que us dirigeix la paraula ha tractat de què al mateix temps, perquè és al mateix temps deu o quinze dies abans o deu o quinze dies després, ja que feiem el punt i fixàvem la situació de tot el Dret civil català, comencéssim l'obra de renovació, perquè amb aquesta obra de renovació marquéssim la voluntat de Catalunya de no estar-se en la situació a què hem arribat ara d'una manera immòvil, sinó marxant cap a les reformes que l'avenir reservi al nostre desenrotlló civil. I és per això que es va propugnar que es fessin diversos Projectes de Llei, dels quals n'hi ha un que tracta de la majoria d'edat, la tutela i la curatela, un altre que conté la condició jurídica de la dona, i un altre que tracta d'ordenar la successió intestada.

Aquests projectes tots estan en estudi i algú d'ells està es pot dir materialment acabat. Estant així, en fer les primeres lectures d'aquests Projectes de Llei, aquest Conseller de Justícia va trobar que fóra difícil que damunt de cap d'ells pogués recaure ni es pogués moralment exigir la unanimitat de tots els Diputats i que en canvi extraient-ne una cosa tan perfectament separable com era la majoria d'edat, podíem arribar a un punt de concòrdia i donar l'exemple de què els catalans ens sabem unir quan es tracta d'ordenar el nostre dret civil i que sabem prescindir de diferències polítiques quan es tracta de coses tan substancials en la nostra vida, com aquesta ; i en això, jo no crec que la meua fos una aspiració vana ; no crec que aquí no poguéssim nosaltres prescindir de punts de vista dogmàtics, de punts de vista jurídics d'una banda i d'una altra per arribar a una concòrdia com aquesta, perquè d'aquestes concòrdies n'han donat exemple tots els pobles d'Europa i això que jo tractava de proposar aquí, això és el

que s'ha pogut aconseguir en certes parts fins en un cas tan divers com el nostre com és el Codi de la Família Soviètica, en el qual s'ha donat el cas que els comunistes han prescindit de parlar de la constitució de la seva família de principis comunistes per apropiarse a allò que podia ésser la constitució de la família cristiana, i així han reconegut l'herència i han reconegut els aliments entre els membres de la família, consagrant el principi de la família cristiana com el poden trobar en tots els altres pobles d'Europa.

I jo pensava, si aquest esperit de transacció, de moderació, de dolcesa, que posen els homes de tot arreu del món quan tracten d'ordenar la seva família, si això ha estat possible fins en casos de revolució com la de Rússia, no era res temerari que nosaltres poguéssim aspirar que es produís aquí entre els catalans, que quan s'ha tractat de coses de Catalunya hem demostrat sempre un sentiment comú que tots hem volgut sostenir i fomentar.

El Sr. VALLS I TABERNER: Es un argument desproporcionat.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Això de les desproporcions és segons el metre amb què s'amiden les coses. Jo tinc el metre que agafo per a això i el senyor Valls i Taberner gasta un metre més curt.

El Sr. VALLS I TABERNER: Una mica més curt, una mica més modest! (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: (*Dirigint-se al senyor Valls i Taberner.*) Jo prego a la V. S. que no interrompi, perquè està provat que les seves interrupcions no fan cap efecte al senyor Conseller. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Pel demés, estic exposant el pensament del Govern, que l'altra dia es reclamava. I jo dic, i he d'afegir doncs que aquest projecte de majoria d'edat, de majoria i habilitació d'edat, constitueix el títol primer d'aquest conjunt que formaven la majoria d'edat, l'habilitació d'edat, la tutela i la curatela, i que va ésser a mi que s'em va ocórrer — i jo penso que això és de tan poca gravetat que ni el mèrit ni la censura són coses que hagin de preocupar a ningú —, que aquesta part de la Llei que s'ha separat en molts de països de totes les altres i que ha estat objecte de Lleis especials, també aquí podíem separar-la i portar-la i portar un projecte de majoria d'edat sobretot quan ja està estudiada pels tècnics.

Tota la resta de la Llei, que havia de tenir alguna congruència amb aquest projecte, i aleshores s'ha parlat aquí, en aquests altres dies, de què volia dir això de les tuteles i de la curatela, perquè, si s'hi feia referència en aquest Projecte de Llei, primer havien de saber de què es tractava.

Jo dic que mentre un Projecte de Llei que va formant part d'un tot orgànic, està isolat i s'aplica parcialment, aquest Projecte de Llei ha de referir-se a la totalitat del dret català. Mentre no hi hagi altra reforma, serà aquesta la que regirà i només regirà en allò que pugui regir. De manera que, incongruències, dificultats, cap. En tots els països del món es reformen les Lleis civils d'una manera parcial fins que ve un dia en què a còpia de reformes es codifiquen, i tenim que fins el codi

suís, que, per haver estat encomanat a un sol ponent, podria representar la màxima unificació de concepció, fins aquest codi suís ha estat fet en dues parts, una que parla de les obligacions i una altra que tracta de totes les altres coses.

De manera, que jo entenia i creia que no hi havia gravetat en el propòsit de separar aquest Projecte de majoria d'edat i així ho he fet, perquè em pensava, i encara continuo pensant-ho, que amb les reflexions que poden fer-se aquí arribarem a una unitat tal de criteri que donarem el bon exemple de què aquesta facultat que s'ha concedit al Parlament de Catalunya per a començar la reforma del seu Dret civil, s'inicia per una obra que s'acorda unànimement.

No té la transcendència que sembla deduir-se de les paraules aquí pronunciades, la creació de la curatela. Em penso que les observacions fetes aquí obeïen al temor de què anàvem a ressuscitar la curatela romana, i pel que jo conec d'aquest projecte no hi ha res d'això; es tracta de la curatela tal com l'han entès els codis més moderns, tal com és en el codi alemany, tal com és en el codi de la Família Soviètica, tal com és en el Codi suís. Es tracta de què fins ara en la legislació actual d'Espanya, crec que d'una manera deficient, s'anomena tutor i es parla de tutor en tots els casos, havent-hi casos molt diferents. Quan el tutor representa la persona i els béns del menor, és un tutor; i en aquest Projecte de Llei que es presenta aquí, es proposa que quan el tutor o representant del menor només sigui l'administrador dels seus béns, el curador dels seus béns, aquest es digui curador; i jo em penso que arribar a una més perfecta definició de les coses és un progrés del Dret, i per això trobo molt bé que la Comissió Jurídica Assessora ens hagi proposat aquesta reforma.

Però dic això ara, no per a defensar la reforma, perquè coneixent-la, jo estaria batallant amb armes desiguals amb els senyors Diputats que no la coneixen, però és que em va semblar que en les paraules que aquí es deien hi havia l'interès de tenir un primer punt de partida, respecte de què significa aquesta reforma. Jo dic que aquesta reforma significa que no és igual la tutela quan es tracta de tutelar a un menor, que es representa a la persona i als seus béns, o quan es tracta de tutelar a un incapac, i com a incapac se'l representa en els seus béns, però no en la seva persona.

Dit això per a situar en una idea general l'abast d'aquesta reforma que ve a ésser sotmesa al Parlament català, dit això també amb caràcter general, em permetreu que faci la defensa, ja que es tracta d'un debat de totalitat, d'aquest propòsit de portar la majoria d'edat a Catalunya als vint-i-un anys.

Això obeeix a un moviment que no ha nascut aquí, que no és propi d'una família ni d'un Partit ni d'un corrent revolucionari; és un moviment general a tot el món, i nosaltres al integrar-nos a aquest moviment general de tot el món, creiem que fem la reforma més adient a l'ús de la nostra sobirania.

La concreció d'aquesta solució que es posa aquí, va començar, com tots sabeu, en el codi de Napoleó, en un moment de la societat francesa

en què es va produir el fet que, com deia la duquessa d'Abrantes, es varen trobar persones en l'adolescència que havien d'exercir funcions d'alta categoria en l'Estat. Es tractava d'una societat nova que neixia, i es trobava amb un Cònsol o un Emperador que no havia doblat la trentena; ducs que tenien vint anys, grans mariscals de França que no tenien ni l'edat de votar en qualsevol poble d'aquell temps, i allò va crear un moviment a favor del reconeixement de la majoria d'edat en una edat més tendra que aquella que havia regit fins aleshores, i es va fixar en aquell codi de Napoleó els vint-i-un anys. I aquesta situació i aquest corrent han estat generals a tot Europa. Fins aquí a Espanya, en el projecte de codi civil de l'any 51 es proposava la fixació de la majoria d'edat als vint anys.

¿Com és que s'entrevancat Espanya en aquest camí, en els vint-i-tres anys? Sense voler fer aquí una digressió erudita, perquè no és propi de mi ni del Parlament, jo recordaré que tot aquest problema de la majoria d'edat és una lluita secular entre la tendència germànica a portar la majoria d'edat al més aviat possible, i aquella Llei pretòria romana que portava la majoria d'edat als vint-i-cinc anys. Mentre dominaren els sentiments o l'esperit germànic en els nostres codis, tant els d'aquí com els de fora d'aquí, rebaixaven molt la majoria d'edat. Veiem que en el *Fòrum Jùdicum* hi ha una majoria d'edat als vint anys, i al «Fuero Real» hi ha una majoria d'edat als vint anys. Em penso que el «Fuero Viejo de Castilla» l'edat és encara inferior als vint anys. Fins en les legislacions forals ens trobem que s'havia arribat al màxim en la rebaixa d'edat, portant-la fins als catorze anys, i aquesta edat dels catorze anys es va conservar per molt temps tant a Navarra com a altres terres d'Espanya. Però, ¿per què parlar de fora d'aquí, si aquí també estem en això? Perquè aquí per més que sembli una cosa tradicional i de sempre, de tenir la majoria d'edat als vint-i-cinc anys, abans del moviment romanista, en el temps de Jaume I, en els *Usatges* es posava, com a majoria d'edat dels nobles, la de vint anys, i la majoria d'edat dels rústics als quinze anys. (El senyor Valls i Taberner fa signes negatius amb el cap.) No és així?

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo no ho recordo.

El Sr. CONSELLER de Justícia: Jo sí.

El Sr. VALLS I TABERNER: Ho deu haver mirat.

El Sr. CONSELLER de Justícia: Sí, ho he mirat ara. Jo desitjaria que el senyor Valls i Taberner, quan no sàpiga una cosa s'abstingui d'interrumpre al que ho sàpiga.

El Sr. VALLS I TABERNER: Però si jo no he fet cap interrupció!

El Sr. TRIES DE BES: El senyor President, que és objectiu i imparcial ha dit que les interrupcions no li fan a la V. S. cap efecte.

El Sr. PRESIDENT: La V. S. ha interpretat d'una manera molt distinta a la real, les meves paraules.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Doncs vingué el moviment del restabliment de les Lleis romanes, i aquí en temps de Jaume I, es

reconegué la majoria d'edat als vint-i-cinc anys, i en el Codi de les set Partides de Castella també es posà la majoria d'edat a vint-i-cinc anys. I amb aquesta edat dels vint-i-cinc anys, arribem al segle XIX, i aleshores, al primer intent de reforma, com ja he dit abans, es proposà la majoria d'edat als vint anys, és a dir, restablint aquella majoria d'edat que era més antiga i més clàssica en les legislacions espanyoles.

Aquí a Catalunya jo no sé altre precedent d'aquest moviment de reforma, que el que representen les temptatives de redacció d'un Apèndix. Els senyor Romaní i el senyor Tries, el pare del nostre company, publicaren un treball de redacció d'un Projecte d'Apèndix, i en aquest Projecte d'Apèndix, en efecte, proposaven l'edat de vint-i-tres anys; però jo he de fixar l'atenció de tots els senyors Diputats respecte a què aquell Projecte ja té més de vint-i-cinc anys.

El Sr. VALLS I TABERNER: La majoria d'edat antiga.

El Sr. TRIES DE BES: Trenta-un any.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Ja té més de vint-i-cinc anys, i des d'aleshores encà s'han produït diverses manifestacions a tot Europa, que tal vegada haurien aconsellat al senyor Tries, pare, com han aconsellat al senyor Tries, fill, a adoptar la majoria d'edat als vint-i-un anys, perquè el senyor Tries fill ha votat els vint-i-un anys dintre de la Comissió Jurídica Assessora.

El Sr. TRIES DE BES: Això li demostrarà que no és cap qüestió política aquesta.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No, no, si precisament jo estic sostenint que no ho és!

I és que des d'aleshores encà aquesta edat de vint-i-un anys s'ha anat generalitzant a tot arreu. Porto aquí una llista de pobles que l'han adoptat; la majoria d'edat als vint-i-un anys està adoptada a França, Itàlia, Portugal, Alemanya, Anglaterra, Suècia, Estats Units, Mèxic... Em sembla que no cal continuar llegint, perquè els altres pobles estan encara més allunyats del nostre. Jo no sé de cap legislació de gran importància que no tingui almenys la majoria d'edat reduïda als vint-i-un anys. Encara fins als darrers temps subsistien a Europa dos Codis que mantenien una majoria d'edat superior, que eren el d'Austria i el d'Holanda, però darrerament ambdós Codis han estat modificats i reformats, i també han portat la majoria d'edat als vint-i-un anys.

Més avall d'això ha vingut la reforma d'aquest Codi que he citat abans, de la Família Soviètica, que porta la majoria d'edat als divuit anys.

De manera, que estem davant d'un moviment general a tot el món i és que això no és un caprici, ni es fa per seguir el Codi de Napoleó tan sols; és que les circumstàncies de la nostra vida econòmica i civil ho porten així i fan que l'home arribi a una més perfecta i completa comprensió de la seva personalitat, força temps abans del que li era necessari en altre temps.

Però, què us diré? És que aquí a Espanya també hem entrat en aquest moviment, i aquí tenim que si ha estat conservada la majoria d'edat als vint-i-tres anys, en les relacions civils, en canvi, en les relacions que regula el Codi Mercantil, s'estableix la majoria d'edat als vint-i-un anys. I jo no sé com es podria

arribar a sostenir que hi ha alguna dificultat en això, si no volíem comprendre que s'anava a l'enorme incongruència de considerar que un home a l'edat de vint-i-un anys podia defensar i representar els interessos d'un altre, però no podia representar els seus. Perquè és veritat, senyors Diputats, que les Lleis espanyoles permeten que un Procurador exerceixi el seu ofici i representi una altra persona davant dels Tribunals, des de que té vint-i-un anys, però si ha de defensar els seus propis interessos, no ho pot fer, perquè no és major d'edat fins als vint-i-tres anys.

Què més, senyors Diputats? Si aquí es dona el cas, el cas veritablement extravagant de considerar que un home no arriba a la plenitud de les seves facultats fins a l'edat de vint-i-tres anys, i, en canvi, a l'edat de vint-i-un anys se li permet de defensar els plets d'altres persones, i fins se li permet de defensar la pena de mort als altres homes que estiguin acusats, davant de la Justícia! És a dir que un home pot acusar-ne un altre i pot defensar-lo i alliberar-lo de la pena de mort, i la Llei permet que a les mans d'aquest home s'hi posi la defensa d'un altre com ell i, en canvi, no li permet que aquest home, ja arribat a la majoria d'edat, als vint-i-un anys, pugui defensar els propis interessos, quan se li permet que defensi la vida de les altres persones. Jo penso, senyors Diputats, que trobaríem tantes incongruències, que n'estàriem parlant bona estona més si haguéssim de retreure-les totes. Però ni ho faré, ni és aquest el meu propòsit.

El cas és que nosaltres, en fer la reforma del Dret català, no ens proposem tampoc, ni tenim com un partit pres, perquè això seria tan provincial com el seu contrari, d'allunyar-nos, ni de separar-nos ni de defensar-nos del Dret castellà. Jo crec que si nosaltres prenguéssim aquest punt de partida prendríem un punt de partida de caràcter provincial. Tant el seguir-lo perquè sí, com oposar-nos-hi perquè sí, seria un provincianisme del qual els catalans creiem que no ens hem de fer responsables.

El Sr. VALLS I TABERNER: Evident.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Nosaltres, com tots els pobles d'Europa, creiem que hem d'anar a seguir els corrents moderns del Dret. Aquests corrents moderns del Dret que fan que es vagi a un camí d'unificació de la regulació de les relacions civils. En tots els pobles d'Europa hi ha un corrent en aquest sentit. Jo, sense ésser profeta, si les coses han de seguir així, podria reconèixer que no hem de trigar molts anys que tots els pobles d'Europa tinguem unificades les nostres relacions civils. A la Societat de les Nacions cada dia s'estan presentant projectes de convenis, de proposicions, d'unificació, que algunes vegades suren, i d'altres no.

El Sr. TRIES DE BES: No n'ha surtat cap, senyor Coromines.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Que unes vegades suren i d'altres no suren.

De manera que no és aquest el punt de partida, ni obeeix a aquest propòsit el Projecte que presentem aquí. El nostre propòsit és un altre. Nosaltres considerem que els pobles d'Espanya faran bé en fer un comú esforç per arribar a aquesta unificació de llur Dret civil, però que cada u ha d'aportar-hi allò que li pertoca. Si ara en aquest moment el Dret civil castellà representés el moviment general de tot Europa, tot el moviment general del Dret civil, nos-

altres fariem un acte provincià, indigne de nosaltres i de la sobirania que se'ns ha donat, en no posar-nos al mateix pas que aquell. Però si ens trobem que aquest Dret civil castellà ja és l'únic endarrerit de tot Europa, que conserva una majoria d'edat d'aquesta naturalesa, ¿no trobeu que seria lamentable que posats nosaltres a estatuir de cap i de nou, ens poséssim, només perquè aquells estan endarrerits, a seguir-los al peu de la lletra? No, els que ens han de seguir són aquells que estan fora d'aquest camí, i segurament ens seguiran. Perquè jo tinc la convicció que els homes de bona fe que a Espanya ens han ajudat a recuperar la llibertat de legislar, ho han fet amb l'esperança que nosaltres, amb els nostres assaigs, amb les nostres provatures, amb les nostres coses noves, creéssim experiències que tal vegada fossin aprofitables per a tot, i si nosaltres ara, només perquè ells estan de tal manera, seguïem servilment fent-ho igual, nosaltres defraudaríem fins aquells homes d'Espanya que esperen de Catalunya aquesta nova experiència per reformar la vida civil i pública de tot Espanya.

El Sr. VALLS I TABERNER: És un argument desproporcionat, senyor Coromines, molt desproporcionat.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Mesurant amb el metre curt. (*Rialles*.)

El Sr. VALLS I TABERNER: Sí, curt, curtet!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Nosaltres anem a proposar a Espanya un camí, que crec que serà el que adoptarà Espanya el primer dia que tracti de reformar aquesta institució de la majoria d'edat. I llavors és quan ens trobarem en un camí comú; perquè aquesta majoria d'edat es té ja a Portugal; aquesta majoria d'edat és molt aproximada, no la mateixa, però sí molt aproximada a la que hi ha consignada en l'apèndix aragonès. Així com així, conservant la majoria d'edat als vint-i-tres anys, ja tampoc realitzaríem la unificació perquè nosaltres tindríem l'edat de vint-i-tres anys com els castellans, i els aragonesos tindrien la de vint anys, i probablement vindria, després d'un any o de dos anys, però no al cap de molt temps, la reforma que ja preludien tots els símptomes de la vida civil espanyola, la reforma de les Corts espanyoles i es proposaria una reforma de la majoria d'edat i probablement nosaltres hauríem de seguir aquell camí que, amb la sobirania que se'ns ha donat, no haviem sabut escollir motu propi.

Jo he fet, senyors Diputats, tot el que ha estat en la meua mà per reservar al Parlament de Catalunya la possibilitat d'aquest vot comú; i m'he abstenut d'introduir cap reforma en el Projecte que m'ha presentat una Comissió Jurídica Assessoria, que certament no se la pot titllar de Comissió política, perquè a aquesta Comissió Jurídica Assessoria pertanyen persones de molt diverses tendències, i potser íntegrament de l'Esquerra no sé si en la Subcomissió que ha redactat aquest Projecte, n'hi ha algun que almenys en la seva vida passada hagi donat senyals de poder portar-ne la representació. No obstant m'he abstenut d'introduir cap reforma, he acceptat aquest pensament en el seu detall; i quan en la primera comunicació vaig tenir algunes observacions a fer, les vaig fer a la Comissió amb el propòsit que si la Comissió creia que no les podia acceptar, jo renunciava a elles. El senyor Abadal ha

estat present a una reunió de la Comissió parlamentària; i allí també vaig fer les mateixes observacions dient que si tenia quelcom a proposar jo ho proposaria de bona fe i si el Parlament no ho acceptava jo renunciava a la meua proposta, perquè sacrificava tot a l'espectacle que en fer per primera vegada ús de la sobirania reconeguda per la República per estatuir el nostre Dret civil, a ésser possible no hi haguessin discrepàncies i el Projecte fos votat per unanimitat.

I vaig a acabar, dient tan sols dos mots respecte a la premsa que jo hagi pogut tenir. No crec que se'm pugui dir que jo hagi tingut una premsa massa temerària ni massa desesperada. Aquest Projecte estava ja redactat per la Comissió Jurídica Assessora, per la Secció de la Comissió Jurídica Assessora abans de les vacances d'estiu, i jo, perquè així se'm va demanar, el vaig deixar reposar, perquè mentrestant es pensés i es veiés si s'hi havia d'introduir alguna reforma. I amb posterioritat, quan s'han tornat a reprendre les tasques d'aquest Parlament és quan jo he dit: «Aquell Projecte que ha estat en suspens doneu-me'l perquè el vull presentar al Parlament.»

Presses? Se'n pot dir presses d'això? En tot cas, les presses que tinc en totes les coses, les presses en treballar; les presses en anar d'un costat a l'altre, de treballar continuament sense parar, les presses que tinc i he tingut en tots els Projectes que ha fet la Comissió Jurídica Assessora. Tots saben que no ha sortit cap Projecte d'aquesta Comissió, no perquè aquesta Comissió no treballi molt i bé, que no ha sortit cap Projecte sense que jo hagi esperonat la Comissió i li hagi fixat dies i fins m'hagi proposat davant de persones que em mereixen tots els respectes i totes les consideracions, a fer una obra que podríem dir de sargent, per a fer-li portar la màxima premsa. I la meua conducta en relació a aquest Projecte, no és d'una premsa excepcional en mi. ¿Es que hi ha quelcom en el Projecte que s'ha presentat al Parlament, que si ha estat portat amb premsa no sigui amb la intenció d'un benefici per Catalunya? Aquesta és la premsa que s'ha tingut; i si hi ha alguna responsabilitat en aquesta premsa, nostra és, ens reconeixem responsables d'aquesta culpa; però també esperem, tenim la seguretat que tant vosaltres com Catalunya tota ens absoldran. (*Molt bé!, molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: La discussió de la totalitat d'aquest dictamen, en realitat, estava tan sols pendent de la intervenció del senyor Conseller de Justícia, l'absència del qual a les sessions en dies anteriors, crec que ha quedat per boca del propi senyor Conseller de Justícia i Dret, plenament justificada. Tan és així que ja en la sessió anterior s'anava a passar a la discussió del primer vot particular; però tenint en compte que en aquesta sessió el senyor Conseller de Justícia i Dret ha fet algunes allusions i algun senyor Diputat ha demanat la paraula, la Presidència creu que s'hauria de reduir l'ús de la paraula als senyors Diputats que han sigut directament alludits; i, si el senyor Abadal, en la sessió de demà o en una altra sessió pròxima, vol contestar, podria reservar-se-li l'ús de la paraula, tota vegada que no ha estat present a la primera part de la sessió. Així podríem concedir únicament la pa-

raula al senyor Tries de Bes, i després passar a l'última part de l'ordre del dia, perquè com que el senyor Simó i Bofarull no ha estat alludit directament i em sembla recordar que va ésser ell el que va fer la suggerència respecte a què el primer vot particular tornés a la Comissió, crec que fora oportú que retardés la seva intervenció per al moment en què es discutís el vot particular.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo prego al senyor Simó i Bofarull que em dispensi si no li he contestat plenament a ell. Jo sé que ell va parlar d'això; però les notícies que tinc de la seva intervenció, són de què aquesta va ésser a propòsit de presentar unes esmenes i quan es presentin aquestes esmenes, crec, que serà el moment oportú de contestar al senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Simó i Bofarull té la paraula, però la Presidència li prega que sigui breu.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Agraïxo molt que la Presidència em permeti fer ara ús de la paraula; i també agraïxo molt al senyor Conseller de Justícia les manifestacions que ha fet en ordre a la meua intervenció; però en el que jo vaig dir hi ha una cosa concreta que el senyor Conseller no m'ha acabat d'aclarir bé, i fins diríem que no ens ha aclarit ni gens ni gots. El senyor Andreu l'altre dia s'esforçava en entrar en aquesta matèria, però va acabar reconeixent que això era matèria del Conseller.

La meua pregunta es refereix concretament a la unitat de criteri, a la unitat de doctrina en tot el codi civil, que deu existir en la legislació civil de Catalunya. I aquest punt jo avui el vaig encara més fosc que l'altre dia, possiblement, perquè, pensant en altres coses, no hauré seguit amb l'atenció deguda les paraules del senyor Conseller de Justícia; però he tret la impressió de què no coneix l'obra que ha fet la Comissió Jurídica Assessora. Ell ha dit d'una manera literal que no coneixia la reforma, l'obra total; i no coneixent-la i portant-la fragmentàriament, com pot respondre ara de la unitat de criteri en matèria civil? Aquest punt ha quedat sense contestació satisfactòria, ha quedat, diríem, en laire, i el meu desig és que el Govern ho contesti afirmativament, perquè llavors tindrem — ultra el deure general del Govern de tenir un criteri d'unitat — l'afirmació rotunda i categòrica de què el té aquest criteri general, que jo de totes maneres, crec, que el tindrà.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Tries de Bes té la paraula.

El Sr. TRIES DE BES: Senyors Diputats: Jo havia demanat la paraula en absència del meu admirat company, senyor Abadal, perquè el senyor Conseller de Justícia i Dret li havia adreçat allusions personals i tan directes — i fins desproporcionades, si se'm permet la paraula — per a demanar a la Presidència i també demanar al senyor Conseller de Justícia i Dret, que no es clo-

gués aquest debat sense que el senyor Abadal pogués fer ús de la paraula.

Però ja que estic en l'ús de la paraula diré uns mots per a tranquil·litzar el senyor Coromines — encara que em sembla que no necessita que el tranquil·litzi — que ha vingut com es diu vulgarment molt armat, pensant que havíem lliurat una batalla entorn de la seva absència. No la va discutir ningú, senyor Coromines, la seva absència, perquè tots sabíem que era justificadíssima des del punt de mira patriòtic i del de compliment del seu deure, i tampoc no va fer-se cap atac. Va reduir-se tot a una petita discussió perquè el senyor Andreu havia dit unes paraules que podien prestar-se a confusió respecte de la situació podríem dir-ne política, en el sentit estricte de la paraula, d'aquest Projecte de Llei, i després perquè creïem indispensables les paraules de la V. S., no solament per a tenir el gust de sentir-lo, cosa que sempre és molt plaent per a nosaltres, sinó perquè la V. S. fixés la seva posició i fes desvanèixer uns dubtes que havien de servir per abreujar la discussió.

El Sr. PRESIDENT: Es reservarà la paraula al senyor Abadal per una sessió propera.

El Sr. ABADAL: Ho agraeixo moltíssim, ja que això em permetrà fer-me càrrec del que aquí s'ha dit i podré intervenir amb ple coneixement de causa.

El Sr. PRESIDENT: Sempre en el ben entès que seria per a rectificar i que després passarem ja a la discussió dels vots particulars. Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Solament dues paraules, perquè com que les meves paraules han de consistir simplement en una afirmació, molt aviat estaran dites.

Jo he dit que m'havia abstingut d'intervenir en la redacció d'aquest Projecte perquè trobant-lo, en general, bé i no havent-se de fer més que petites modificacions, m'abstenia de fer-les per a portar aquí una obra que hagués estat feta per una Corporació que era completament estranya a les coses polítiques. Però jo no he de prescindir del criteri del Govern, jo no he prescindit d'aquest criteri que haurà de donar unitat a totes les altres coses que vinguin aquí de la Comissió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: I esperit?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Esperit i unitat.

Es prova d'això, que fora d'aquest Projecte no hem presentat cap altre Projecte de la Comissió Jurídica Assessoradora que no hagi estat passat per aquest treball de sedàs del Govern, algunes coses han estat acceptades i altres s'han canviat. De manera que d'avui endavant, el Govern es reserva el dret i el deure de portar l'esperit d'aquella política i d'aquella posició social que representa en tota la obra de la Comissió Jurídica Assessoradora.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió Especial, referent a la segona part de la Llei municipal de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Havia quedat pendent de votació el vot particular que consistia en intercalar un nou article entre el 4.^è i el 5.^è de l'esmentat Projecte.

(La Comissió accepta el vot particular. Queda, per tant, incorporat al dictamen.)

(Es dona lectura al següent vot particular, que és acceptat per la Comissió:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de presentar a l'article 5.^è del dictamen del Projecte de Llei Municipal de Catalunya el següent

VOT PARTICULAR

L'article 5.^è quedarà redactat així:

«Article 5.^è Els Municipis que tinguin l'àrea de llurs edificacions en forma compacta i continuada fins a una distància que no depassi de trenta metres del límit de llurs termes municipals, tindran dret a engrandir el propi territori a base de reclamar el del poble veí la segregació d'una faixa de terreny de mig quilòmetre de fons d'amplada discrecional, sempre que el nucli urbà del Municipi afectat per la segregació estigui a una distància superior a 1,500 metres del límit divisor i d'ambdós termes. La faixa esmentada podrà ésser d'un quilòmetre si la distància que el separa és superior a tres quilòmetres.»

Palau del Parlament, 20 d'octubre del 1933. — Espanya i Tauler.»

(Ocupa la Presidència el senyor Antoni Martínez i Domingo, Vice-president segon de la Cambra.)

Es dona lectura a l'esmena següent:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de proposar al Parlament la següent esmena al dictamen de la segona part de la Llei Municipal.

Article 5.^è S'afegirà: "...sempre que en aquest terreny no s'hi trobi enclavada una font de riquesa industrial, agrícola, minera, comercial o turística, i, per tant, que pressuposi un greu perjudici per al Municipi segregat.»

Palau del Parlament, 20 d'octubre del 1933. — Canturri, M. Guinart, Casademunt, Bancells i Andreu.»

El Sr. PRESIDENT: La Comissió té la paraula.

El Sr. ARNAU: La Comissió no pot acceptar aquesta esmena.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Casademunt, per a defensar l'esmena.

El Sr. CASADEMUNT: En llegir l'article vaig pensar de seguida en la situació en què quedaven certs Municipis petits que podien veure fàcilment que un Municipi veí gran, absorbís un tros i potser el millor tros d'aquell Municipi; i dic el millor tros perquè antigament molts Municipis es formaven a la pujada d'una muntanya apartada, per tal de defensar-se dels perills de l'època. Però ara han vingut les modernes situacions i han fet que aquests Municipis baixessin a la plana i es quedessin unes faixes de terreny, unes fonts de riquesa, que és clar s'acostaven a la població o bé a un grup urbà molt més gran, on s'hi acostaven per haver-hi allà fonts de riquesa. És així, doncs, que aquests Municipis tenen avui la seva vida assegurada mercès a aquestes irradiacions i si nosaltres permetem que certs Municipis de determinada categoria arrenquin d'aquestes irradiacions, imposarem als Municipis petits una vida anquillosada, una vida petita i raquítica, i podem trobar-nos en un moment donat amb què nosaltres que

hauríem de fomentar precisament la vida del camp, que nosaltres que hauríem de tenir un punt de mira fixat vers la repoblació del camp, el que produïrem serà l'acoblament de més nuclis urbans, fer els nuclis urbans més grans i, a la vegada, obligarem a una vida raquítica a aquests Municipis petits, quan tenien una vida plena mercès a les irradiacions, a l'apropament d'una fàbrica, d'unes hortes o del turisme.

Per tant, tenia interès en què es veiés que si aquests Municipis se segregaven per virtut d'aquest article i aquesta separació els representava un greu perjudici, es tingués això en compte i no s'acoblessin aquests trossos de terreny als altres Municipis que ja tenen vida pròpia, de vegades quelcom estancada, però vida pròpia i s'eviti que perdin aquella vida peculiar seva, evitant que aquells petits Municipis es converteixin en boscos com ja havien estat anteriorment i quedi el ruralisme més despoblat que als nostres dies.

Es per aquesta senzilla raó que jo m'he aixecat, senyors Diputats, a defensar aquests petits Municipis, creient, potser equivocadament, que anàvem a fer-los-hi un mal. Sempre i tant que aquests Municipis tinguessin vida pròpia i no se'ls hi pogués produir un mal greu, està molt bé que es doni als Municipis urbans ja d'una mica d'importància que no puguin acabar-se de desenrotllar, uns trossos de terreny perquè puguin trencar el cinyell que els estreny i no els deixa viure; que se'ls doni més vida, però sempre que això representi per altre Municipi un greu perjudici, potser seria necessari que es tingués en compte i ho penséssim una mica bé. No per res més ha estat la meva esmena.

El Sr. ARNAU : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Arnau.

El Sr. ARNAU : Aquest capítol precisament que es refereix a termes municipals, ha estat una de les coses més estudiades i més deliberades en el si de la Comissió. S'ha procurat sempre tenir en compte tot els interessos i han cregut tots els membres de la Comissió, podríem dir per unanimitat, que s'ha fet una obra de justícia, perquè hem de considerar que quan un Municipi ha engrandit l'àrea de les seves edificacions fins el límit del territori veí, és una cosa lògica i natural que se li doni una extensió precisament per trencar el cinyell a què ha alludit l'estimat amic i company Casademunt. Però ja s'ha posat una limitació : de què per a cedir aquesta faixa de terreny de l'altre Municipi, el nucli urbà del primer ja tingués una distància assenyalada perquè aquell Municipi pogués desenrotllar també la seva obra. Si nosaltres acceptéssim aquesta esmena tal com ve, dificultaríem en veritat l'obra aquesta que ens hem proposat fer, perquè cada Municipi que hagués de cedir aquesta faixa de terreny, trobaria que, per una o altra de totes aquestes condicions que es demanen, no s'arribaria mai en realitat a poder realitzar aquesta obra que nosaltres creiem de justícia. Però jo he de dir al company Casademunt que com que totes aquestes coses s'ha previngut de què haguessin d'ésser objecte d'una Llei del Parlament, sempre que es pogués presentar un cas d'aquesta naturalesa que realment pogués represen-

tar, per aquell Municipi del qual li han de segregar una faixa de terreny, un perjudici enorme que li dificultés la seva vida. Per això, sempre, tots aquests casos que representen una segregació han de venir sancionats pel Parlament, i aquesta sanció que es demana al Parlament és, precisament, per algun cas de la naturalesa dels que parlava l'amic Casademunt, i el Parlament, amb coneixement de l'obra que va realitzar, podrà en tot cas impedir que aquell Municipi al qual se li va a segregar el terreny tingui una pèrdua enorme com seria en els casos a què ha alludit el senyor Casademunt.

El Sr. CASADEMUNT : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Casademunt, per a rectificar.

El Sr. CASADEMUNT : Senzillament, per dir que jo ja no dubtava ni dubto tampoc de la competència de la Comissió, i què els senyors de la Comissió, a l'estudiar aquest projecte ho han fet tenint en compte tota aquella experiència municipalista que tenen ells i tenint en compte tots els pros i contres que hi poguessin haver en un i altre aspecte de l'esmena i el projecte. Però si bé per algun cantó hi ha un perill, jo ho repeteixo, i ho penso, i em sento ben satisfet d'haver portat a la Cambra aquesta manifestació del perill, perquè, potser, algun dia es tingui en compte que quan arribem al terreny pràctic, que quan la vida pràctica ens porti un problema d'aquests i el Parlament de Catalunya hagi de dictar una Llei, hagi de fer una Llei per tal de segregar d'un Ajuntament un tros per a donar a un altre Ajuntament, que el Parlament recordi que en un moment donat aquests Municipis es queixaven de què se'ls pogués segregar alguna cosa, que se'ls pogués treure o prendre una font de riquesa seva; llavors el Parlament, recordant això, vegi si aquell cas és, precisament, el cas que s'exposa en aquests moments de la mort d'un Municipi. Jo no dubto, senyor Arnau, i ho havia llegit, precisament, en l'art. 7.º d'aquest Projecte de Llei, que això havia de venir a convalidar-ho aquest Parlament en el cas de què es fes així. No dubtant d'això i no dubtant també de l'experiència i bona voluntat i de tot el que ha posat la Comissió en la reducció d'aquest Projecte, jo retiraré l'esmena, estant ben satisfet d'haver donat el crí d'alerta i haver parlat ja aquí dels Municipis petits i del perill que representa si nosaltres els anéssim a perjudicar.

El Sr. PRESIDENT : Així queda retirada l'esmena. (S'aproven els arts. 5.º i 6.º. Es dona lectura a la següent esmena en forma d'art. 6.º bis, que és acceptada per la Comissió i incorporada al dictamen.)

«S'afegirà un nou article després del 6.º

Article 6.º bis. "Cap territori municipal no pot envoltar-ne completament un altre. En aquests casos el Municipi que tingui el terme enclos, sollicitarà del que l'encloï una fórmula d'avinença, que serà vàlida pel sol fet d'aprovar-la els respectius Ajuntaments. L'acord s'haurà de comunicar al Conseller de Governació dintre els quinze dies següents a la signatura de l'acte de compromís.

Si no s'aconseguís l'avinença, el propi Conse-

ller, previ informe proposarà la solució al Parlament, per mitjà d'un Projecte de Llei".

Palau del Parlament, 24 d'octubre del 1933.
— Colldeforns, Cerezo, Sallés, Rovira i Virgili i Armendares.»

(S'aproven a continuació, els arts. 7.º, 8.º, 9.º, 10, 11, 12 i 13, als quals no havia estat presentat cap vot particular ni cap esmena. Es dona lectura al vot particular següent :

«La paraula *Mancomunitat* que figura en el títol II, arts. 14 al 16, de l'esmentat Dictamen, serà substituïda arreu on és emprada, per les d'*Associacions de Municipis*.

Palau del Parlament, 19 d'octubre del 1933.
— E. Ruiz i Ponseti i M. Serra i Moret.»

El Sr. ARNAU: La Comissió, considerant potser encara més apropiada aquesta paraula, accepta.

(S'accepta el vot particular i s'aprova l'article 14. A continuació, són aprovats els arts. 15 i 16. Es dona lectura a l'art. 17 i al següent vot particular, corresponent al mateix :)

«L'art. 17 quedarà redactat així:

"Serà obligatòria l'agrupació dels Ajuntaments..." la resta igual.

Palau del Parlament, 20 d'octubre del 1933.
— Espanya i Tauler.»

El Sr. ARNAU: Com que és simplement un canvi de paraula, com en el cas anterior, la considerem més apropiada...

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Tal vegada, senyors Diputats, valdria més la pena de fixar-nos amb el que significa aquesta paraula. A mi, al primer cop d'ull, en llegir aquesta esmena, em semblava que simplement es canviava la paraula «associació» per «agrupació» i que no tenia importància; però ara em sembla que sí en té, perquè si aquesta paraula volgués dir que s'han de fondre aquests dos Municipis en un, que és el que sembla vol dir agrupació, aleshores canvia completament el sentit de l'article, i no és aquest el pensament que havia tingut la Comissió ni molt menys. Em fa l'efecte que la paraula agrupació vol dir de dos Municipis fer-ne un, i si és això el que realment vol dir l'esmena — i em sembla que literalment vol dir això — jo en aquest cas seria contrari de l'acceptació de l'esmena. Si no vol dir això, em sembla que està millor tal com diu en el text que usa la paraula associació, que per altra banda és la que hem vingut adoptant després d'acceptar l'esmena de la Minoria Socialista. En una paraula, crec que no hi ha lloc al canvi d'aquesta paraula, perquè usant la paraula que proposa l'esmena es pot anar a un confusionisme que implica l'associació de dos Municipis, reduint-los a un.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: M'he de limitar a subscriure les paraules del senyor Vallès i Pujals, perquè precisament nosaltres propugnem que la pa-

raula «associació» és per donar més flexibilitat a aquestes noves agrupacions o corporacions que formessin els dos Municipis reunits. Per consegüent, la paraula «agrupació» no la podem acceptar perquè indica tot el contrari; és treure aquesta flexibilitat que nosaltres anàvem a buscar.

El Sr. PRESIDENT: Tenen la paraula els signants del vot particular.

El Sr. TAULER: Els signants del vot particular, davant de les manifestacions exposades pels nostres companys, no tenen inconvenient en retirar el vot particular.

(Retirat el vot particular, s'aprova l'art. 17.)

Es dona lectura al següent vot particular:)

«Els Diputats que signen formulen el següent vot particular a l'art. 18 del Projecte de Llei Municipal:

VOT PARTICULAR

Es suprimirà l'apartat 2.º de l'art. 18.

Palau del Parlament, 20 d'octubre del 1933. — Vallès i Pujals, Duran i Ventosa.»

El Sr. PRESIDENT: La Comissió té la paraula.

El Sr. ARNAU: La majoria de la Comissió no accepta el vot particular.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Sentim vivament els Diputats de la Minoria de Lliga Catalana que hem donat la nostra conformitat a tot el que s'ha anat fent en aquell Projecte de Llei Municipal, haver de discrepar en aquest punt concret de l'opinió de la majoria de la Comissió. Però és que encara que al principi, recordo i tot que en el si de la Comissió no vàrem fer cap observació en aquest particular, després tornant-ho a llegir i fixant-nos-hi com tenim obligació de fer-ho, tornant-ho a estudiar, ens ha semblat que aquest segon paràgraf d'aquest article pot portar només inconvenients i en rigor no porta cap avantatge.

Es tracta d'aquesta iniciativa, d'una cosa nova que hi ha en aquesta Llei, molt favorable i interessant, i és que no sigui necessari que tots els Ajuntaments hagin de funcionar en una forma unitària, sinó que és permès que els Municipis puguin funcionar en una forma autònoma en alguns d'aquests grups d'aquestes poblacions. Amb això en principi tots hi estem completament d'acord i es podria dir que no hi ha uns Diputats que no estiguin més entusiasmats amb aquesta Llei que altres. Creiem que és una iniciativa molt noble, que pot ésser molt útil i que convé fomentar-la, sigui utilitzable en molts o en pocs casos. Però després d'haver convingut tota la Comissió en l'acceptació d'aquest criteri ve a restringir-se la llibertat de l'administració autònoma de determinats poblats dintre un Municipi preveient-se determinats casos que són els casos que es preveuen en aquest paràgraf segon d'aquest art. 18. Després de dir que els poblats que tinguin almenys dos-cents habitants podran gaudir d'una administració autònoma per mitjà de les juntes de veïns elegides directament pels electors amb residència al poble o grup de població, es diu «no es consideraran

inclosos en aquest article els grups de població creats entorn de santuaris o comunitats religioses ni tampoc els formats a base d'empreses industrials o mercantils o aquells en les quals un sol propietari posseeixi la cinquena part de terreny o d'edificacions o bé que el total pertanyi a deu propietaris o menys». De manera que després d'haver dit que s'establirà un criteri de llibertat perquè els Municipis compostos de diversos poblats puguin constituir-se autòmicament, que vol dir federalment, després d'això es ve a restringir per tots els casos que aquí s'indiquen. Per què això? I per què es redacta en una forma que pot donar lloc a una pila de dubtes? Què significarà això? Diu «nuclis de població creats entorn de santuaris o comunitats religioses.»

No sé. En el si de la Comissió fins vàrem preguntar si és que anava per algun cas particular, perquè no acostuma a succeir que hi hagi nuclis de població a l'entorn de santuaris o comunitats religioses. Per què serà?

Es que hi ha algun cas especial que es vulgui impedir? Ja vindrà una Llei després que ho prohibeixi. Però dir en general: «No podrà haver-hi això...» Santuaris?... Santuaris...? Quants n'hi ha de pobles que han estat creats a l'entorn de santuaris! Si precisament tots els pobles de Catalunya han estat creats al voltant d'un castell o d'una parròquia. Seria molt difícil trobar un poble de Catalunya que no hagi estat creat al voltant d'aquest nucli primer. És que això va per algun cas especial? Es que, per exemple, si es trobés en aquest cas, diguéssim, Ripoll diríeu: «Ah! No, que aquí hi havia hagut un santuari o convent, i en aquest cas no se li pot aplicar». Per què? Quin perill hi ha després de les Lleis laiques que heu votat, és que hi ha un perill que les comunitats religioses puguin anar a instaurar un règim autòmic dintre d'un determinat Municipi? Treiem-ne aquest regust religiós que reconec que no es va manifestar en el si de la Comissió...

El Sr. ARNAU: Completament.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No es va parlar d'això; podria ésser que algun altre element ho tingués en compte, però allí no se'n va parlar. Però, a part d'aquest punt de vista religiós, diu «si es formen a base d'empreses industrials o mercantils». Però això pot succeir molt fàcilment que s'hi hagin format a l'entorn d'una fàbrica, de diverses fàbriques, un grup, que hi hagi un Municipi constituït en una part per una població agrícola i per altra part per una població industrial i que no vulguin separar-se del tot, però vulgui constituir autòmicament un d'aquests dos poblats. Perquè s'ha de donar aquesta prohibició absoluta que mai que hi hagi un interès mercantil o industrial o una tradició religiosa, que mai no es pugui fer.

Jo comprendria que es prenguessin precaucions perquè no es donés el cas que uns interessos materials excessivament plens de cobejança i per poder anar a estalviar-se unes determinades contribucions a les despeses generals del Municipi, anessin a parar a aquesta administració autònoma. Però amb rezel no farem gran cosa. Vosaltres, de vegades — no sempre —, de vegades dieu que sou liberals; jo ho dic sempre i ho sóc. Si partim de la base d'un criteri de llibertat l'hem de respectar; deixem-lo aquest criteri de llibertat i aquest criteri de llibertat queda assegurat suficientment en quant a l'article següent

es diu que perquè els grups de població o poblats puguin gaudir d'administració autònoma, cal que ho demani la majoria de llurs veïns i que ho acordi l'Ajuntament respectiu. És que hem d'anar a posar aquestes dificultats a l'exercici d'una de les manifestacions més belles, més simpàtiques de l'autonomia municipal, lligant-les en aquesta forma que aquí es posa? En el si de la Comissió no vàrem ésser prou afortunats per a convèncer els nostres companys. No sé. Hi ha pocs Diputats en el Parlament: en aquest moment, no desitjariem que semblés ni un inici d'obstrucció que mai no es pot sospitar en els que tant hem fet per ajudar a la discussió ràpida i serena de tot aquest Projecte de Llei municipal.

Com que no volem, no sé si el que vaig a proposar és reglamentari, però el Parlament té facultats per a fer-ho, si no s'ha convençut el senyor Conseller de Governació i la Comissió de la conveniència d'acceptar aquesta esmena, per la nostra banda no tenim inconvenient en què se suspengui la discussió o la votació d'aquest article a fi de poder tirar endavant en quant al restant de la Llei municipal. És amb completa bona fe que nosaltres proposem això.

(Ocupa la Presidència el senyor Serra i Húnter.)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: La majoria de la Comissió no pot acceptar, ho torno a repetir, aquest vot particular perquè ja és una qüestió que se'n va parlar bastant en el si de la Comissió, i és que la nostra idea de la creació d'aquests Sub-municipis era per a donar una protecció als grups de ciutadans, grups que es troben en condicions d'igualtat i que senten en comú llurs necessitats i que els cal l'acció de conjunt per a la vida col·lectiva; i en posar aquestes limitacions fou precisament per la força coactiva i pel poder d'opressió que s'exerceix en molts llocs amb referència a aquestes exclusions que nosaltres demanem.

Tothom sap que existeixen colònies fabrils en les quals la vida dels ciutadans no té aquelles garanties de llibertat que té la dels ciutadans de les poblacions.

El Sr. VALLS I TABERNER: No ho cregui això.

El Sr. ARNAU: La realitat ens ho demostra a cada pas. Hi ha també la força que tenen i que s'han assegurat les comunitats religioses.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però de què serveixen les Lleis laiques, doncs?

El Sr. ARNAU: Tots sabem que fa poc es va parlar al Parlament d'una eterna qüestió que té el Municipi de Monistrol amb referència a la comunitat religiosa de Montserrat, com sempre, aquesta ha procurat evadir-se de la fiscalització del Municipi, com tributa indegudament i d'una manera gairebé nulla a la corporació municipal a què pertany, i per això nosaltres anem a la defensa d'aquestes poblacions formades per tots aquests ciutadans que tenen igualtat de força dintre d'aquestes poblacions, i anem a cercar aquestes limitacions.

No ens ha guiat cap principi ni cap fi sectari, perquè han pogut veure els nostres companys de Minoria de Lliga Catalana, en el si de la Comissió com no ha sortit, per part de cap membre de la Majoria ni de la Unió Socialista, cap cosa ofensiva pels sentiments religiosos, sinó que nosaltres hem posat aquestes limitacions, i n'estem fermament

convençuts, per a evitar precisament aquesta força coactiva que tots sabem que exerceixen totes aquestes colònies fabrils i totes aquestes comunitats religioses. A més, nosaltres hem volgut evitar l'especulació privada, com s'ha donat el cas en molts llocs, de què ha vingut un propietari que ha procurat l'explotació d'uns terrenys per a fer edificacions. Nosaltres no volem que per al lucre personal es pugui assolir aquesta autonomia, per a evitar-se la tributació que els pugui imposar el Municipi. Per això nosaltres en establir la creació d'aquests Municipis, és com a una garantia de tots els ciutadans, car precisament aquestes limitacions que nosaltres posem es basen en el mateix respecte de la garantia de tots els ciutadans.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar, per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: En realitat el nostre benivolgut company i President de la Comissió, senyor Arnau, ha parlat ara una mica més concretament del que s'havia parlat fins ara. Ja ha assenyalat un cas. Nosaltres buscàvem perquè es devia haver fet; ja hi ha un cas d'una comunitat que diu ell — jo no ho sé això — que està més o menys en pugna amb un Ajuntament. Però creu el President de la Comissió, creuen els senyors Diputats, que per un cas aïllat s'ha de fer una Llei?

El Sr. ARNAU: No és un cas aïllat, és un exemple que li he posat. Si n'he dit un, en podia dir cent.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Jo vull suposar, ja que el senyor Arnau ha fet aquesta indicació — i deu ésser així — de què hi hagi un cas, el de l'Ajuntament de Monistrol, que estigui en pugna amb el Monestir de Montserrat, i la majoria laica d'Esquerra Republicana, naturalment, es posa del costat de l'Ajuntament perquè va contra els frares.

El Sr. ARNAU: Amb veritable sentit municipalista.

El Sr. CONSELLER de Governació: No perquè va contra els frares, sinó perquè té raó.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ¿Però aleshores, quina major garantia volem per a poder practicar l'ús de la llibertat i l'autonomia municipal que aquesta mateixa que ja dóna la Llei en el restant, que diu que aquest sistema d'autonomia solament serà concedit als poblats quan ho acordi el mateix Ajuntament? De manera, que en el cas aquest de Montserrat l'únic perill que hi hauria fóra que s'entenguessin bonament els frares i l'Ajuntament; i si s'entenen, ¿quin perill hi ha?

El Sr. ARNAU: No, no.

El Sr. DURAN I VENTOSA: L'article següent diu molt clarament que perquè els grups de població o pobles puguin gaudir d'administració autònoma, cal que ho demani la majoria de llurs veïns, i evidentment la majoria de llurs veïns, en el cas de Montserrat ni en cap altre, no serà els que depenguin de la comunitat. Però després diu, «i que ho acordi l'Ajuntament respectiu».

El Sr. ARNAU: Segueixi, segueixi.

El Sr. DURAN I VENTOSA: L'Ajuntament haurà d'aprovar-ho...

El Sr. ARNAU: Vol dir que aquest dret que se li dóna a l'Ajuntament no el pot evadir de cap de les maneres, que l'Ajuntament haurà d'aprovar-ho.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Aleshores aquesta «i» no té sentit. Això no està ben escrit.

El Sr. VALLES I PUJALS: L'esperit és que haurà d'aprovar-ho, haurà de resoldre-ho dintre dels trenta dies.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Només es pot donar un sentit a la redacció que s'hi ha posat. Aquí diu: «Perquè els grups de població o pobles puguin gaudir d'administració autònoma, cal que ho demani la majoria de llurs veïns i que ho acordi l'Ajuntament respectiu». Vol dir que hi haurà una demanda i un vot que serà favorable o desfavorable. Perquè sinó, qui ho acordaria seria la majoria de veïns.

El Sr. CONSELLER de Governació: El que ho acorda definitivament és la majoria de l'Ajuntament.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Això es pot prestar a alguna confusió. Si havia d'haver la qüestió entre uns elements i uns altres i els dos interessats hi estan d'acord, ¿per què hem de cohibir la llibertat i l'autonomia d'aquests grups si se'ls dóna aquesta garantia, que és suficient?

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Havia demanat la paraula amb motiu d'aquesta esmena de la Lliga Catalana a l'art. 18; però la discussió ens ha portat a un altre article que realment és el fonament d'aquest i que crec que la interpretació que estava donant el senyor Duran i Ventosa és totalment equivocada.

L'esperit que va guiar a la Comissió en redactar aquest article, és que l'Ajuntament haurà d'aprovar-ho, no haurà de resoldre-ho; haurà d'aprovar-ho, perquè sinó els Ajuntaments es negarien d'una manera gairebé sistemàtica a aquesta emancipació administrativa d'aquests grups que volen l'autonomia, i per això dintre de la Comissió es digué que l'Ajuntament gros hauria necessàriament d'aprovar aquesta autonomia administrativa del grup petit. Crec, per consegüent, que està ben redactat d'acord amb l'esperit que va regnar dintre de la Comissió.

Ara, referint-me a l'art. 18, no he d'afegir-hi res a la defensa eloqüent que ha fet del dictamen de la Comissió, el senyor President; només fer constar que mereix l'aprovació absoluta de la Minoria socialista. Estem completament d'acord amb l'esperit i amb la lletra de tot l'art. 18, i, per consegüent, totalment en contra de l'esperit i de la lletra del discurs que acaba de pronunciar el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar, per una aclaració. Discutim una mica familiarment, però potser així anirem més depressa.

El Sr. PRESIDENT: Pot parlar la V. S.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Diu aquí, que perquè els grups de poblacions o pobles puguin gaudir d'administració autònoma, cal que ho demani la majoria de llurs habitants, i que ho acordi l'Ajuntament respectiu. Si fóssim alemanys això ho hauríem redactat d'una altra forma. Hauríem dit: «Primer: Que ho demani la majoria de llurs veïns. Segon: Que ho acordi l'Ajuntament respectiu.» Els

catalans no estem acostumats a classificacions tan rigoroses, però en rigor no pot tenir altra explicació. Són dues condicions; perquè són dues és que hi ha la i, sinó hauria de dir: «Cal que ho demani la majoria de llurs veïns, en el qual cas ho acordarà l'Ajuntament respectiu.» Si no és prou clar, doctors té l'Església perquè es pugui rectificar; però això no és un obstacle perquè pugui esborrar-se aquest paràgraf que hi fa nosa.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: Aquí, jo, que no havia intervingut en el debat de la Comissió, he anotat ja en llegir l'article, i ja ho he fet notar a la V. S., que es podia comprendre que l'Ajuntament ho havia d'acordar forçosament; i ara ve, per la intervenció del senyor Ruiz i Ponseti, que dintre del si de la Comissió tenen dos criteris, o almenys no s'entengueren sobre el criteri que s'exposa en aquest article.

El Sr. DURAN I VENTOSA: No l'acceptariem aquest criteri nosaltres.

El Sr. CONSELLER de Governació: Perdoni. Fou doncs una confusió, perquè el sentit que hi dóna el senyor Ruiz i Ponseti és el sentit que hi donava jo; i el que hi donava la V. S. és que l'Ajuntament ho ha d'acordar, però en sentit afirmatiu o negatiu. Aleshores hi ha una disparitat de criteri, i jo prego a la Comissió que es posi d'acord, perquè una cosa és completament diferent de l'altra.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Sento, per haver d'acclarir bé l'esperit d'aquest article, haver de posar damunt de la taula la població de Salou, que fou la que donà lloc, precisament, a tot aquest capítol, i això farà recordar perfectament al senyor Duran i Ventosa les llargues discussions que hi hagueren dintre de la Comissió. Precissament es tractava d'un cert nombre d'agrupaments de poblacions petites que volien emancipar-se administrativament dels Municipis més grans als quals pertanyien, en contra de la voluntat d'aquests Municipis. Doncs és evident que si nosaltres no redactem un article de manera que l'Ajuntament, d'una manera obligada, hagi d'aprovar aquesta emancipació, l'Ajuntament gran es negarà sempre a l'emancipament d'aquest agrupament petit i, per consegüent, no hurem resolt el problema que ens proposem resoldre.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. RUIZ I PONSETI: De manera que jo crec, prescindint d'aquesta i — que si fóssim alemanys no l'entendrïem, però com que sortosament som catalans i ho entenem molt bé — que allò que aclareix perfectament el significat de l'article és el paràgraf segon on diu «Haurà d'aprovar-ho». Allí és on es conté bé què és el que persegua el legislador quan redactà aquest article, i els Ajuntaments grans hauran de passar per l'adreçador i hauran de donar l'autonomia administrativa a aquests Ajuntaments petits, que és el que es tracta de demostrar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Encara que sigui abusant de la Presidència, però és per aclarir una mica això.

Té raó el senyor Ruiz i Ponseti en recordar el cas aquest de Salou. Ara, que això em confirma també els gravissims inconvenients que té sempre el fer una Llei per a un cas concret. Realmert, té raó el senyor Ruiz i Ponseti. Ara, que si es vol anar a salvar el cas de Salou, s'ha de canviar aquesta redacció, perquè aquí els que ho redacten i els senyors Diputats que ho votin podrem donar-li un sentit, però el dia de demà que això hagués d'anar a un Tribunal, aquest ho interpretaria en la forma en què ho interpreti jo. De manera que crec que seria més pràctic que se suspengués aquesta discussió, encara que seguïssim discutint el restant de la Llei, si ho creuen convenient, o de la manera que ho vulgui la Presidència i la Cambra, i que cerquem una fórmula, perquè sinó resultaria que per anar a cercar una argumentació al segon paràgraf de l'article 18, ara se'ns ha escorregut la mitja — permeteu-me la vulgaritat de la frase — i hem anat a parar a una altra qüestió que pot tenir una certa transcendència, perquè resultaria que el Parlament no votaria allò que probablement té el desig de votar.

El Sr. ARNAU: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ARNAU: No hi ha cap inconvenient en suspendre aquesta discussió, però, jo crec, que calen unes paraules aclaratòries respecte a la discussió que hi havia al si de la Comissió, o a la no discussió, a la conformitat que hi hagué en aquest article. Perquè recorde que s'havia escrit un primitiu article, que semblava que aquesta qüestió no havia de passar per l'Ajuntament, i es va posar «ho acordi l'Ajuntament», com un reconeixement de l'autoritat municipal, com una cosa que afecta a l'Ajuntament, però que l'Ajuntament ve obligat, complint els requisits, que això és el que s'ha d'estudiar, a l'aprovació. Una vegada està determinat que tots els Sub-municipis estan d'acord amb l'article que s'ha fet. I res més.

El Sr. PRESIDENT: Sembla que hi ha un perfecte acord entre la Comissió respecte a què això torni a la mateixa. Ara, com que hi ha tan poc nombre de senyors Diputats, i, a més, sembla que, potser, la intensitat de la primera part de la sessió pot compensar aquesta mica de reducció, jo exposo a la consideració de la Cambra si té inconvenient en què s'aixequi la sessió. (*Assentiment.*)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca.
3. Votació definitiva de la Llei d'ajornament de la data prevista per a la convocatòria de les eleccions municipals.
4. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

5. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió Especial, referent a la segona part de la Llei Municipal de Catalunya.

(S'aixeca la sessió a les vuit i vuit minuts de la vetlla.)

Prec lliurat a la Mesa pel Diputat senyor Andreu

Prec que dirigeix el Diputat que sotasigna al President de la Cambra per tal que es serveixi trametre'l al senyor Conseller de Treball i Obres Públiques :

Actualment existeixen en el Jutjat de Primera instància de Reus uns expedients per a l'exacció

per via executiva d'unes multes imposades fa uns dos anys, pel Delegat del Treball, a la quasi totalitat d'industrials barbers d'aquella ciutat i tenint notícies aquest Diputat que en dits expedients existeixen algunes anomalies, per tal de poder informar-se i fer les acusacions pertinents de comprovar-se les denúncies, us prega que telegràficament reclameu, de dit Jutjat, el retorn dels esmenats expedients abans que es portessin a cap les ordres donades, el que impossibilitaria ja tota actuació en perjudici, en el meu modest entendre, de la justícia.

Palau del Parlament, 24 d'octubre del 1933.
— J. Andreu i Abelló.